

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XXVIII
БРОЈ 807
17. јун 1967.

Дан
BARRY

ФЛАШ
ГОРДОН

КРОЗ
ВЕКОБЕ

СЕДАМ ПЛАНЕТА

Халдејски астрономи су још пре 3.000 година знали, поред Земље и Сунца, за још пет планета. Тих седам небес-

ких тела постали су симбол и због тога су Халдејци, верује се, по делили недељу на седам дана.

ПЛАЊЕНО СПАВАЊЕ

У историји музике, која обухвата и односе међу људима из музичког света, остало је забележено да су се италијански композитор Росини (1792—1868) иза кога је остало 39 опера, и немачки композитор Бакомо Мајербер (1791—1864), чије је право и-

ме Јакоб Либерман Бер, страховито мрзели. Та мржња ишла је дотле да је Мајербер плаћао људе да иду на представе његовог ривала да би на њима — спавали.

КИЦОШИ

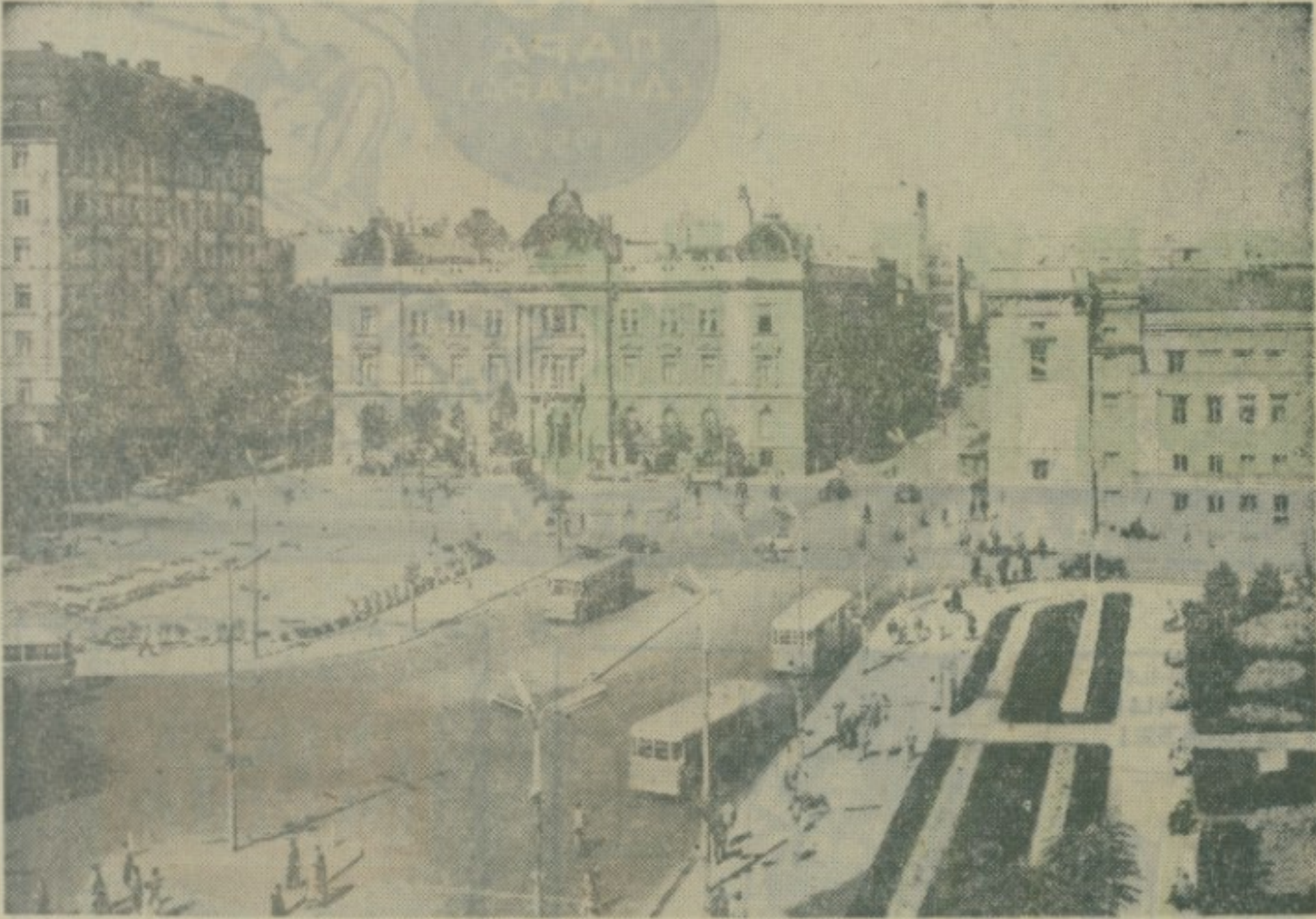
У средњем веку мушкарци су полагали на моду и елеганцију можда и више но жене и понекад су били слепи робови онога што се сматрало „последњим криком моде“. Тако је,

на пример, постојало раздобље када су мушкарци сматрали као врхунац елеганције да носе панталоне код којих је свака ногавица била другачије боје.

У ОВОМ БРОЈУ:

АНТОЛОГИЈА ТАЈАНСТВЕНИХ ДОГАЂАЈА
КО СТЕ ВИ, СЕРГЕЈ ВОНДАРЧУК!
ТАЈНИ КОМАНДАНТ ПАРИЗА
НЕОБИЧНИ СТАНОВНИЦИ МОРА
ИЗ ДРЕВНЕ МУДРОСТИ
МАЛЕ ВЕСТИ О ГЛАВНОМ ГРАДУ
НАГРАЂЕНИ ДЕЧЈИ ЦРТЕЖИ
ПРИЧА
ШАХ
АНЕДОТЕ
СПОРТ
ПИСМА ЧИТАЛАЦА
ВЕСТИ

МАЛЕ ВЕСТИ О ГЛАВНОМ ГРАДУ

У току прошлог рата у Београду је порушено 30.000 станова. Од ослобођења до данас изграђено је 75.000 станова.

имао је око 300.000 становника. Крајем прошле године у њему је живело 750.000 људи. Сваки четврти становник главног града похађа неку школу или курс за образовање.

изношењу смећа, а 20 аутомобила. Крајем прошле године у њему је живело 750.000 људи. Сваки четврти становник главног града похађа неку школу или курс за образовање.

Одмах после рата главни град наше земље — Београд

Сваког дана 90 камиона и преко 500 радника стара се о

Свако возило Градског саобраћајног предузећа у Београду превезе дневно 1.900 путника. У току једне године возилима Градског саобраћајног предузећа превезе се око 305 милиона путника.

Аутобуска станица у Београду највећа је у нашој земљи. Сваког дана прими и испрати 1500 аутобуса и око 40 хиљада путника.

Број домаћих и страних туриста који су током прошле године посетили главни град наше земље, био је већи од укупног броја његових становника. Туристи су у Београду остварили скоро 2 милиона ноћивања.

Становници Београда имају око 100.000 телевизора, 180.000 радио-апарата и око 60.000 моторних возила.

Сваки становник Београда потроши просечно сваког дана око 250 литара воде.

На ширем подручју Београда ради 67 биоскопских сала. У току прошле године разне филмове гледало је десет милиона посетилаца.

На подручју главног града наше земље ради 275 основних и средњих школа. У њима учи преко 180.000 ученика, а наставу изводи 8.576 учитеља, наставника и професора.

У току прошле године главни град наше земље потрошио је преко милијарду киловат-часова електричне енергије. Ова количина једнака је целокупној производњи електричне енергије у предатној Југославији.

АНЕГДОТЕ

Карузо и порезник

Чувени италијански певач Ерико Карузо налазио се у својој гардероби у лондонском позоришту Ковент Гарден припремајући се за улогу Бајаца. Изненада је осетио нечију руку на рамену и чуо:

— Молим вас, одмах положите двеста фунти. Тачно толико је Карузо дуговао пореза више од пола године. И овога пута је разним изговорима гледао да одложи плаћање. Али порезник — то је био он главом — није хтео ни да чује. Ако не добије новац, овлашћен је да га ухапси. Карузо није имао куд, обратио се позоришном директору и овај је измирио дуг.

Мада је већ имао новац у џепу, порезник је остао стојећи.

— Шта чекате? Желите ли још нешто од мене? — упитао га је Карузо.

— Смем ли да вас замолим — сад се порезник љубазно смењао — за бесплатну улазницу. Волео бих да чујем уметника који мора да плаћа толику порезу.

Добродушни певач испунио му је жељу. Постарао се да се у последњем тренутку за порезника пронађе неко још слободно место.

Није ни лако...

Егону Ервину Кишу, књижевнику и мајстору репортажа дошао млад човек који је желео да постане новинар. Одмах на почетку надобудни младић издеклмовао:

— Да се постане добар репортер, није нимало тешко. Потребно је једино: видети, слушати и написати.

Киш му одобри климнувши главом.

— Наравно, сасвим је једноставно, ако човек може све то да ради у исто време.

Архива у коферу

Старе годишње комплете лондонског „Тјамса“ по степено купује као сировину лондонски „Отпад“. Архива, која је заузимала велике подрумске просторије, сада прелази у „један кофер“. Сва издања новина

снимају се на микрофилм. Сваки број листа може се пронаћи по каталогу у новој „цепној архиви“ и пројектовати на екрану помоћу апарата за читање микрофилмова.

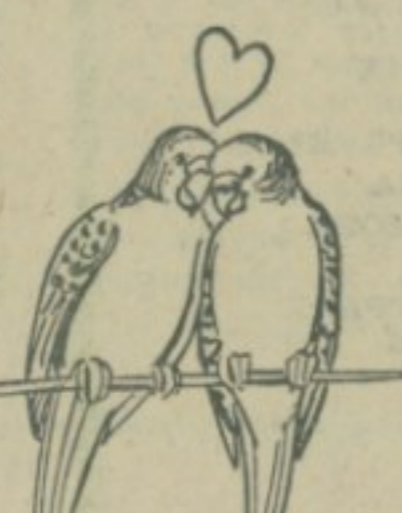
Ripley's Веровали или не!

ИСМЕТ БЕЏИ (1842 - 1906)

КОЈИ ЈЕ РОЂЕН ИСТОМ ДАНА КАД И ТУРСКИ СУЛТАН АБДУЛ ХАМИД ТОЛИКО ЈЕ ЛИЧИО НА СВОГ ВЛАДАРА ДА СЕ ЧЕСТО ЗВАНИЧНО ПОЈАВЉИВАО УМЕСТО ЊЕГА. — И ДО ДАНАС СЕ НЕ ЗНА КОЈИ ЈЕ, ОД ЊИХ, КОГА НАДЖИВЕО!

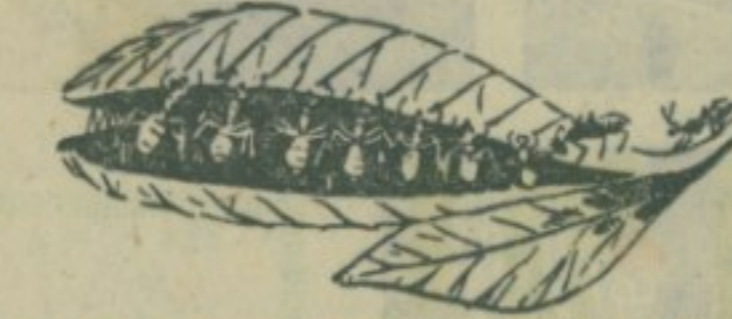
ПАР ПАПАГАЈА ПРОДАВАО СЕ 1925. ГОД. У ЈАПАНУ ЗА 300 000 ДИНАРА. ЈАПАНСКА ВЛАДА МОРАЛА ЈЕ ДА ЗАБРАНИ УВОЗ ПАПАГАЈА И СТАНЕ НА ПУТ ОБИЧАЈУ ДА СЕ ОНИ ПОКЛАЊАЈУ ДЕВОЈКАМА КАО ЗАЛОГА ЛУБАЗИ.

ЈЕДНА КИНЕСКА ЦУНКА НАБУКАЛА СЕ НА ЈЕДНУ СТЕЊУ У ЛИЦУ АМОЗ И ОСТАЛА НА ЊОЈ КАД СЕ МОРЕ ЗА ВРЕМЕ ЛОДЕ СЕ НАГЛО СПУСТИЛО ЗА 7 МЕТРА (1933)

ЗЕЛЕНИ АУСТРАЛИЈСКИ МРАВИ

— ВРЕДНИЈИ ОД СВИХ ОСТАЛИХ МРАВА — ТЕРАЈУ НА РАД ЧАК И СВОЈЕ МЛАДЕ. ЊИХОВА ГНЕЗДА НАСИНЈЕНА СУ ОД ЛИШКА КОЈЕ ПРИШИВАЈУ ПОМОКУ НИТИ ШТО ИХ ПРОИЗВОДЕ ЊИХОВЕ ЛАРВЕ.

ВАНДА ЕКС МИС ЈОАКИМ ЈЕДНА ОД НАЈЛЕПШИХ ЗРХИДЕЈА, ГАЗИ СЕ НА ХАВАЈИМА, У ТОЛИКИМ КОЛИЧИНАМА ДА ЈЕ ПРОДАЈУ НА КИЛО!

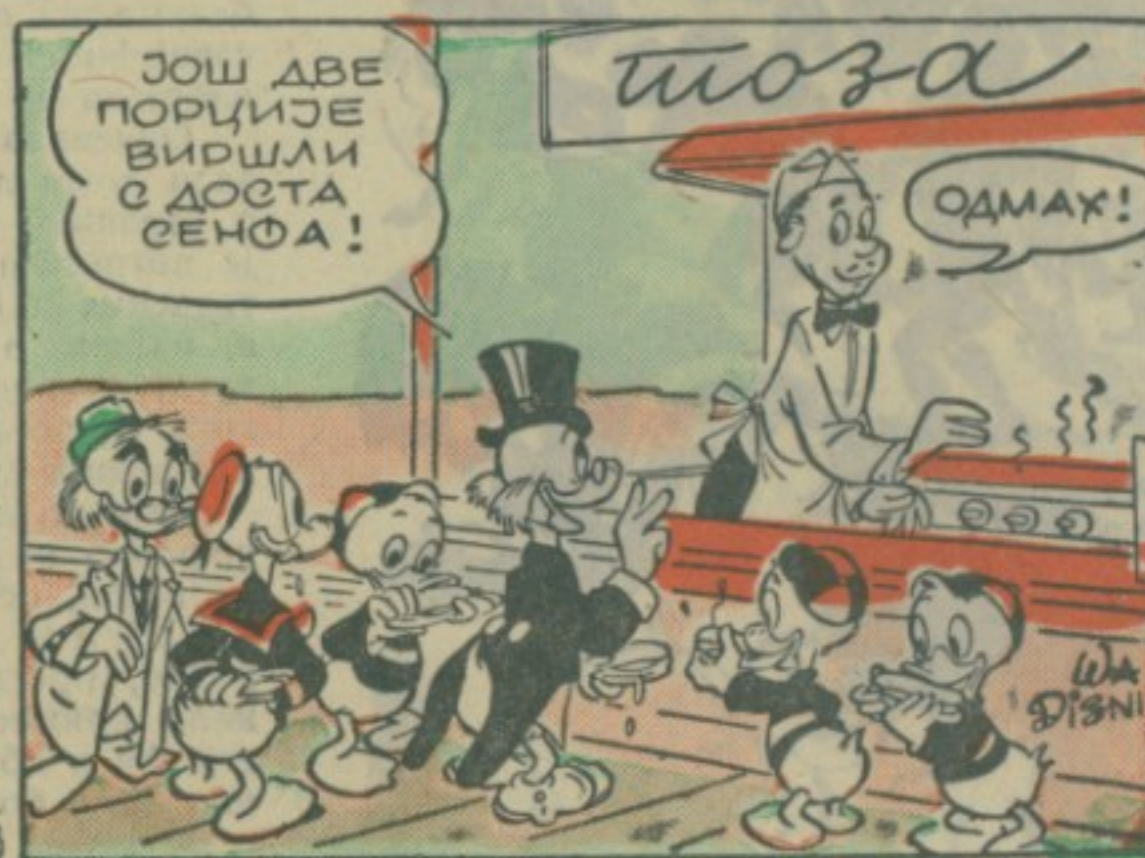

СПАСОНОСНА КЊИГА

АНТОНИА КОРДЕИРА (1641 - 1722) КОЈИ ЈЕ КАО ПЕТНАЕСТОГОДИШЊАК ПУТОВАО ЈЕДНИМ ЕНГЛЕСКИМ БРОДОМ СА ЛЗОРА НА УНИВЕРЗИТЕТ У КОИМБЕРИ (ПОРТУГАЛ) ЗАРОБИО ЈЕ КАПЕТАН ШПАНСКЕ РАТНЕ ЛАФЕ И ВЕРУЈУЋИ ДА ЈЕ ИЗДАЈНИК У СЛУЖБИ ЕНГЛЕЗА, НАРЕДИО ЈЕ ДА ГА ОБЕСЕ. ДЕЧАК ЈЕ СПАСАО ЖИВОТ ТИМЕ ШТО ЈЕ ПОКАЗАО КАПЕТАНУ ЈЕДНУ КЊИГУ ВИРГИЛИЈЕВИХ ДЕЛА И НАПАМЕТ МУ ИЗРЕЧИТОВАО ВИШЕ ОД ПОЛОВИНЕ СТИХОВА (1656)

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

БИТКА ЗА НЕДЕЉУ

Узмимо за пример чувене вимблдонске тениске турнире. Дешавало се да због пословне енглеске кише у правом смислу „тону“ читави турнирски дани. Ех, кад би се сусрети могли у таквим случајевима превести у недељу? Интересантан случај се догодио на традиционалном женском турниру за пехар Витмена. Киша је толико испретурала цео календар игара да организаторима није остало ништа друго него да спроведу преостале сусрете у недељу. Али гледаоце су морали пуштати бесплатно. Закон забрањује да се недељом зарађује на гледаоцима! Немајте помислити да се Енглези недељом не баве спортом. Свуда се могу видети људи, нарочито млади, ко-

ји играју фудбал, крикет или тенис. Али све то, да тако кажемо, у уском кругу. Разумљиво је да љубитељи спорта постављају оправдано питање: због чега је недељом дозвољен само „фамилијарни“ спорт? Око спортске недеље распламтела се жестока борба. Она је обухватила радио, телевизију и штампу. Ево шта о томе каже познати енглески спортски новинар Алекс Натан: „Оно што се сада одиграва у енглеском спорту микроскопски је одраз процеса који се одвијају у целој нацији. Земља је натерана да се пробуди и да погледа у лице ситуацији која се може ценити само реалним очима“.

Сналажљиви боксер

Марк Твен присуствовао је бокс-мечу у једном америчком градићу. Један боксер је изашао на ринг у отрцаној мајици и с подераним рукавицама. Твен се сажалио на младина и после меча послао му 20 долара са писмцем у којем му је препоручио да од тог новца купи боље рукавице и мајицу. Међутим Твен је и на следећем мечу видео боксера у истој одећи. После меча, који је, завршен победом његовог штићеника, Твен је пришао њему и питао га: — Зашто нисте купили нове рукавице? Ја сам вам дао новац да се припремите за меч. — Па ја сам и поступио по вашој жељи — спремно је одговорио боксер. — Суму коју сам добио искористио сам ка-

питање није ново, али — као и раније изазива жестоке дискусије, јер задире у чувене британске традиције. Наиме, енглески закон забрањује да се недељом одржавају такмичења и представе уз учешће гледалаца. Сви покушаји да се такво стање промени разбивали су се до сада о чврсте традиције. Данас постоје изгледи да ће влада Вилсона изнети пред Парламент законски предлог који ће дозвољавати спортска такмичења недељом. Али предлог још није све. Приликом дискусије у парламенту он ће морати да издржи напад конзервативаца. Ипак британски комента-

тори сматрају да нови законски предлог има шансе да окупи парламентарну већину. Један од најватренијих поборника новог закона је лорд Вилес, представник лабуриста познат као аутор мно гобројних филмских и телевизијских сценарија. „Недељно“ питање није обична борба против традиције. Већина спортских удружења и савеза у Енглеској не крије да би спортска такмичења недељом могла да привуку више гледалаца и тако поправе финансијске прилике ових организација које нису сјајне.

Уређује: Паја Патак

Ква Ква

Ако хоћеш да се шалиш

Јок разлог

Све у своје време

Дубоко несвестица

У зоолошком врту

Није то исто

Попај се јако наљутно ка- да је чуо како је ујка Паја причао да је Белка ружна: — То је, ипак, на крају крајева ружно да јој кажеш да није лепа. — Па то сам само рекао у шали. — Па кад хоћеш да се на- малим, онда је било боље да јој кажеш да је лепа.

— Влаја — хоћем ли да се играм са мном? — пита за је- дан друг. — Врло радо, али немам вре мена. — Немам времена! — чуди се дечак. — Да, морам да помогнем ујка Паји да урадим моје за- датке.

— Децо, ко зна да ми ка- же када се јабуке најзгодније беру? — пита учитељ ђаке. — Јави се Гаја: — Најзгодније време за брање јабука је када су пси везани.

— Наставнице — каже Раја — ја нисам могао да напишем домаћи задатак. Био сам десет часова без свести! — Десет часова! — учитељи- ца је запрепаћена — а шта ти се мрсно дете, десило? — Ничта нарочито — спавао сам!

— Да ли се Попај вратио с пута? — пита један човек Шиљу. — Није. — Како није, кад видим на цивилуку његову морнарску капу! — Па и моја кошуља се су- ши на тавану, а ја нисам на тавану већ овде — одговори толико нара и ничта више.

Шиља и Пера Ждера мета- ју зоолошким вртом, на Пера каже: — Овакав један слон мора да кошта много. Баш бих во- лео да имам толико новца ко- лико је потребно да се купи један слон. — А шта ће ти слон? — ни- та за у чуду Шиља. — Ко ти каже да ми треба слон! Само бих волео да имам толико нара и ничта више.

АНТОЛОГИЈА ТАЈАНСТВЕНИХ ДОГАЂАЈА

Совјетски научнопопуларни часопис „Техника омладини“ већ дуже време објављује серију чланака под заједничким насловом „Антологија тајанствених догађаја“. То су заиста догађаји који на први поглед изгледају невероватни: унапред предвиђене катастрофе, пророчки снови и слично. Часопис, међутим, не препричава само догађаје већ уз сваки од њих даје и научни коментар.

КОШМАРНИ САН

Едвард Семсон, амерички новинар, био је 1893. године сарадник листа „Глоб“. Плата му није била велика и једва је састављао крај с крајем.

Двадесет деветог августа — тај дан је запамтено за цео живот — Семсон је после рада задремао на похабаном дивану у соби илустратора. Преспававши седам часова устао је и покушао да одагна од себе страшан кошмар који је преживео у сну. Вапаји људи осуђених на смрт још су му одјекивали у ушима.

Седећи у празној соби и немајући снаге да се отргне од ужаса, Семсон је запазио свећу и почео да записује свој сан са свим појединостима. Описивао је како хиљаде домородаца једног острва у близини Јаве, избезумљени од страха, трче према мору спасавајући се од потока усидане лаве која је избијала из вулкана иза њих.

Описивао је како су усидјани потоци стицали људе и односили их у море, писао је о страшној рици пробуденог вулкана која је потресала и небо и земљу, о цинковским таласима и бродовима бацаним тамо и амо и, најзад, о завршној катаклизми: страховитој ерупцији која је уништила острво од кога је остао само црни кратер усред успенушаног мора.

Семсон је, не знајући ни сам зашто, нацртао на полеђини рукописа „Важно“ и, одлазећи, оставио исписане листове на столу. Ујутру је стигао уредник. Он је, природно, претпоставио да је Семсон у току ноћи примио телефонски извештај о катастрофи и објавио је „вест“ у целини додавши још и бомбаст наслов.

Истог дана сензационалну вест прештампали су из „Глоба“ листови у Чикагу, Синсинатију, Кливленду, Сан Франциску и другим градовима.

Затим је наступила реакција. Никакве нове вести нису потврдиле догађај.

Нису помогла Семсонова правдања да он није имао намеру да написано штампа и да је рукопис само несрећним случајем остао у редакцији. Разуме се, да је сместа био отпуштен. А онда... На западну обалу Америке нагринули су таласи необичне висине. Из разних пунктова почеле су да стижу вести о нечем необичном што се догодило у Индијском океану. Листови су објављивали сваку вест коју су успели да сазнају и чекали детаљнија обавештења.

После неколико дана читав свет потресао је извештај о катастрофалној ерупцији вулкана Кракатау. Јасно је да је најзаплетенији био уредник „Глоба“. Јер, све оно о чему је Семсон писао неколико дана раније показало се као истина. Другим речима, страшан догађај који је репортер уснио заиста се збио у исто време када се он, мучен страшним сном, прертао на дивану у својој бостонској редакцији.

МОРСКИ ХЕРОЈ

Ујутру 4. маја 1882. године, као и обично, с палубе бразилског патролног брода „Арагуари“ извукли су ведро воде да би измерили температуру мора. У ведрини је плавала запечаћена боца.

Капетан Коста, погледавши боцу према светлости, наредио је да је разбију. Из боце су извукли лист хартије ишчупан из старе библије. Капетан је знао енглески и прочитао је писмо написано државном руком косо преко штампаног текста.

„На шкуни „Си Хироу“ побуна. Капетан убијен. Први помоћник бачен у море. Ја, други помоћник, насилно постављен уз кормило. Наредио ми је да водим брод према ушћу Амазоне, 28. степени дужине, 22 степена ширине, брзина 3,5 чвора. Спасавајте!“

Капетан је узео бродски регистар Лојда. Показало се да заиста постоји енглески брод с тим именом, да има 460 тона, да је изграђен 1886. године, и да му је матична лука Хул. Наредио је да брод крене према означеном месту.

После два часа патролни брод стигао је шкуну на којој је избила побуна и отворио

на њу ватру. Са патролног брода спуштени су чамци са поручником Виенром, заповедником палубе и седморицом добро наоружаних морнара.

Побуњеници су били брзо савладани, наоружани и оковани. Испод палубе били су нађени, везани, други помоћник по имену Хеџер и још два морнара који су одбили да се придруже побуњеницима.

Још не верујући у своје спасење, Хеџер је поновио причу о побуни додавши још и то да је био убијен пас капетана који је пре извесног времена напустио своје место. Он је називао капетана мистер Лонгстаф, што је код спасилаца изазвало извесно чуђење, пошто је у Лојдовом регистру стајало да се капетан презива Регис. Уз то, капетан је био жив.

А онда је дошло оно невероватно.

— Како сте дознали за нашу несрећу? — запитало је Хеџер. — Побуна се одиграла јутрос и били смо убеђени да је с нама свршено.

— Добили смо вашу поруку — одговорио је бразилски поручник.

— Поруку? Ми никакву поруку нисмо послали!

Виенра му је показао лист из библије. Хеџер га је прочитао.

— То није мој рукопис — рекао је. — Ја нисам ни могао да пошаљем ту боцу. Побуњеници су пратили сваки мој покрет а верни морнари били испод палубе, у бродском затвору.

То је потпуно збунило поручника Виенру. Одлучио је да читаву посаду стави под стражу и преда је британским властима на Фокландским острвима.

Посади „Си Хироу“ било је суђено у Енглеској. И тек на суду дошло је до узбудљивог открића.

Бразилски патролни брод извучао је из мора не вапај за помоћ већ — рекламни проспект.

Шеснаест година пре побуне био је штампан роман извесног Џона Пармингтона под насловом „Си Хироу“ (Морски херој). Роман је постигао невероватну популарност и то захваљујући вештом и лукавом рекламном трику. Пре него што је и штампано књигу, досетљиви аутор бацно је у море 5 хиљада боца с листовима из библије и позивима у помоћ исписаним укосе преко библијског текста. Један део тих боца био је нађен, а неколико стотина остало је да плута морима. Једна од тих боца — скитница спасла је живог људима с брода који је игром случаја имао исто име као што је био наслов романа.

Под лупом математичке анализе

Необичне догађаје коментарише кандидат физичко-математичких наука А. Михајлов

И тако, прочитали смо о два на први поглед потпуно невероватна догађаја. У животу се често употребљавају епитети: „невероватан“, „мало вероватан“ и „вероватан“ случај. Многи и не мисле да је то математичка терминологија. Понекад је могуће веома тачно утврдити колики је проценат вероватноће да ће се неки очекивани догађај збити. На пример, доћи на лутрији, и колико има изгледа да ће их неко добити. У животу се прилично често сусрећу догађаји за чије остварење постоји мало вероватноће.

У једном московском институту недавно се збило нешто заиста необично. У једну комисију од два члана доспела су, независно један од другог, два инжењера с истим веома ретким презимом: Золотаревскиј. Математичари су одмах израчунали да је вероватност таквог подударња 1:500.000.

Извлачећи наслепо између десет шибца једну, ми ћемо с вероватноћом од 1:10 извући краћу, ако је између тих 10 само једна била кратка. Ако их је две, могућност да извучемо једну краћу се подвостручава и износи 2:10, односно 1:5.

А сад да се вратимо описаним случајевима. Треба одмах рећи да се чак и при-

ближна оцена процента вероватноће мора заснивати на одређеним подацима.

И репортеров сан и случај с боцом не могу се подврћи тачним математичким израчунавањима. Могуће су само грубе претпоставке. На пример, за оцењивање процента вероватности подударња назива бродова требало би знати колико је бродова било са истим именом и колико се пута тих година у енглеској флоти могла догодити побуна — случајеви веома ретки у наше време.

Нека се у то време један од 1.000 бродова звао „Морски херој“. И нека је на једном од 10.000 бродова могла избити побуна. Процент вероватноће би значи били 1:1.000 и 1:10.000. Ако сад оба ова податка узмемо у обзир, излази да је могућност да се побуна догоди баш на броду „Морски херој“ један према десет милиона. На жалост, остали елементи потребни за тачно израчунавање недостају и не могу се оценити. А то су: колико пута су бродови извукли из мора боце с рекламним текстовима, колико се пута у одређеном делу океана може догодити побуна и тако даље.

У коначном резултату могућност да се таква случај може догодити толико је мала, да се не би ни могла узети у обзир.

да случај није регистрован у архиви енглеског краљевског суда.

Можда би било занимљиво да се сетимо још једног аналогног догађаја.

Године 1896. у Америци је објављен један авантуристички роман који није представљао неку уметничку вредност. Ипак, после неколико година изазвао је праву сензацију. Аутор романа Морган Робертсон био је поморски капетан и за своје књиге изабрао је пловидбу једног брода који је својим размерама превасилазио све дотадашње бродове. У тој књизи пароброд с три елисе, дугачак преко 800 стопа превозио је из Европе у Америку 3.000 путника.

Једне априлске ноћи на својој првој пловидби пароброд се недалеко од америчке обале сударио с леденим брегом и потонуо. Брод се звао „Титаник“.

Шеснаест година после објављивања књиге, у ноћи између 14. и 15. априла 1912. године, недалеко од америчке обале, после судара с леденим брегом потонуо је у то време највећи пароброд с три елисе на којем се налазило 3.000 путника. Брод се звао „Титаник“ и био је дуг 820,5 стопа. Његова прва пловидба била је и последња.

На жалост, овај догађај се уопште не

може подврћи математичкој анализи. Може се само рећи да је пред нама јединствени случај судударности.

Да бисмо анализирали случај новинаревог сна требало би располагати и објективним и субјективним подацима (онима који се одnose на самог Семсона. Број живих вулкана на Земљи је познат. Приближна периодичност њихових активности такође се може наћи у уџбеницима. Може се утврдити и број новинара на свету (њих је, разуме се, много више но вулкана). Али како да дознамо колико пута у години новинари сањају и који део у њиховим сновиђењима заузимају природне катастрофе уопште а посебно вулканске ерупције. А новинари по природи свог посла чешиће се срећу на таквим несрећама или бар извештајима о њима, па је логично да понекад о томе и сањају. И, најзад, да би се извео рачун вероватноће требало би знати и колико често новинари записују своје снове. Као што видите, број потребних података је огроман. Коначни резултат био би највероватније као и код случаја с бродом „Морски херој“ или још мањи: један према сто милиона или један према милијарду.

НАЈСТАРИЈИ МЕДИЦИНСКИ ДОКУМЕНТ

Нипурска таблица пронађена је 1899. године у развалинама сумерског града Нипура. Површина камене таблице исписана је клинастим писмом а дешифровао ју је амерички сумеролог Крамер. То је лекароки приручник који садржи десетак медицинских рецепта. По типу клинастог писма утврђено је да је овај документ стар око 5.000 година. Међутим, најстарији рецепт који се је одржао до наших дана потиче из трихијадите године пре наше ере. Он није леčio неку опаку болест, већ је препоручивао како ће сачувати косу мајка фараона Чата. У састав рецепта улазило је и парче псеће ноге и магарећа колита. Папирус не каже ништа о томе да ли је ово средство заиста помогло мајци египатског фараона.

СПЕЛЕОЛОЗИ ИСПОД МОРЕУЗА

План да се испод Гибралтарског мореуза прокопа тунел који би повезао Европу и Африку, навео је групу енглеских спелеолога да полове испитају пећину крај самог мореуза. Ова дубока пећина све до данас није добро проучена. Једна древна легенда каже да се она протеже испод дна залива и избија на површину на афричкој обали. Као потврду за ову претпоставку научници наводе чињеницу да су се неколико пута у историји велике групе афричких мајмуна неочекивано појављивале у планинама Гибралтара, а потом без трага ишчезавале.

Овог пута се у загоњетну пећину спустио дубље од свих Енглеа О'Хара. Он се спустио до самог улаза у хоризонтални део пећине, а затим је како каже, „изгубио вољу да иде ка центру Земље“.

АЈНШТАЈНОВИ ПРЕТХОДНИЦИ

Алберт Ајнштајн познат је не само по теорији релативности.

тета већ и као творац закона, који носи његово име, о еквивалентности масе и енергије ($E = mc^2$).

Не само теоријски, већ и експериментално између енергије и масе постављен је знак једнакости — оне могу да прелазе из једне у другу. Интересантно је да је смелу мисао о могућности преласка енергије у материју и материје у енергију, први пут исказао 1881—1882. године руски хемичар А. Бутлер. Касније, 1897. године, ту мисао подржао је и Рамзеј.

СУДБИНА ПРОНАЛАЗАЧА

Практично коришћење својих проналазака и открића многи научници нису доживели. Фарадеј и његови савременици нису могли ни да претпоставе каснију грандиозну примену електромагнетне индукције. Херц, који је открио радио-таласе, није себи допуштао „чак ни да помисли о могућности коришћења „Херцових таласа“ за безичну телеграфiju а Рентген није ни сањао да ће рендгенски зраци постати средство за лечење низа болести.

НАЈСТАРИЈА ТКАНИНА

Међу свим тканинама које се чувају у музејима широм света, најстарији су египатски узорци. Међутим, недавно су египатске тканине морале да уступе првенство другим. Приликом ископавања у некадашњем насељу сојејница на једном од швајцарских језера, археолози су заједно са другим предметима пронашли и комадић тканине материје. После експертизе установљено је да је та тканина старија од египатских око три хиљаде година.

КАО И НА ПРОШЛОМ КОНКУРСУ „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ ЗА НАЈБОЉИ ДЕЧЈИ ЦРТЕЖ И ОВОГ ПУТА РЕДАКЦИЈА ЛИСТА ЈЕ ОДЛУЧИЛА ДА ОБЈАВИ УСПЕЛЕ РАДОВЕ И НАГРАДИ СВАКИ ЦРТЕЖ СА ПО 2.000.— СТАРИХ ДИН.

„НА БАЛКОНУ“ — Снежана Николић, осн. шк. „Димитрије Давидовић“, VIII/2 — Смедереве.

„ПОГЛЕД С ПРОЗОРА“ — Лидија Ранчевић, осн. шк. „Миле Мраовић-Симић“, VI/ц — Карловац.

„МОЈА ДРУГАРИЦА“ — Јасминка Милат, осн. шк. „4. мај“, II/а — Кутина

КОНКУРС КОНКУРС ЗА ОШТРОУМНЕ

ПРИРОДА И НАУКА

Приликом конструксања, односно проналажења разних

машина и апарата човек се често угледао на природу. Тако, на пример, цевне конструкције малтене копирају стабла разних жита, а геометрија авионских крила — грађу крила код птица.

Додаћа се, међутим, да човек најпре нешто пронађе а тек затим, много година касније, дозна да је аналогно устройство природа одавно „изумела“.

Такав је случај и са ултразвучном локацијом која је била откривена још у време првог светског рата. Касније су научници утврдили да се тим „методом“ у природи користи...

Ко се у природи за оријентацију служи ултразвучном локацијом, и то с таквом тачношћу која је засад недоступна човеку?

ИЗ ЈЕДНЕ КЊИГЕ

... Три четвртине тела морског пса било је потпуно изнад воде кад се уже затеже, задрхта а онда прекиде. Морски пас је лежао један час мирно на површини и старца га је посматрао. Затим се полако загнурио.

— Откинуо је око четрдесет фунти — рече старца гласно. — Одвукао је и мој хар-

пун и цело уже и сад моја риба опет крвари па ће намамити и друге морске псе. Није хтео више да гледа овако унакажену рибу. Чинило му се да је морски пас нападајући рибу насрнуо на њега самог.

Из ког је познатог књижевног дела узет овај фрагмент и ко је његов аутор?

После три серије од по три кратке приче-анегдоте одлучили смо да унесемо мало промене у наш конкурс за оштроумне. Дајемо вам опет три задатка. Додуше, за њихово решавање поред оштроумности потребно је мало знања из књижевности, географије и других предмета које сте учили у школи. Награде су исте као и до сада: књиге. И број награда је исти — пет.

Сви учесници конкурса треба, као и досад, да наведу књигу коју би желели као награду.

МОРЕПЛОВЦИ

Једном је стари морски вук капетан Сланић дошао у госте свом пријатељу крманошу Точкићу. У његовој дневној соби, која је више личила на бродску кабину него на обичну собу, капетан је обратио пажњу на једну велику слику на зиду.

— Уметник ме је насликао у тренутку када сам се после последње пловидбе искрцавао са свог брода — објаснио му је крманош Точкић.

— Пловио си Тихим океаном? — питао га је капетан.

— Како си погодио?

— Могао бих чак и да ти кажем уз која је острва пристајао твој брод — одговорио му је капетан.

На која је острва мислио капетан Сланић? И због чега?

вао са свог брода — објаснио му је крманош Точкић.

— Пловио си Тихим океаном? — питао га је капетан.

— Како си погодио?

— Могао бих чак и да ти кажем уз која је острва пристајао твој брод — одговорио му је капетан.

На која је острва мислио капетан Сланић? И због чега?

граду. Напомињемо да ћемо изаћи у сусрет свакој жељи сем онима које се односе на криминалне романе и разну шунд-литературу. Уколико се догоди да нам стигне више тачних одговора, добитнике ће одредити жреб. Потребно је одговорити на сва три задатка.

Имена добитника као и тачне одговоре објавићемо у броју од 15. јула, а последњи рок за пријем ваших одговора је закључно 8. јул.

РЕЗУЛТАТИ КОНКУРСА

У трећој тури нашег конкурса за оштроумне учествовао је двоструко већи број наших читалаца него у претходнима. Занимљиво је да су готово сви одговори били задовољавајући што нас је обрадовало али истовремено ставило у прилично незавидан положај: да добитнике одређује жреб. Редакцији је, наиме, жао што није у могућности да награди све своје читаоце који су учествовали у конкурсима и послали тачне одговоре.

Продужавамо конкурс, додуше у нешто измењеном облику, и надамо се да ће он и даље занимати наше читаоце. Желимо им успех и молимо их да на својим писмима и дописницама са одговором обавезно означе „За конкурс за оштроумне“.

Ево одговора на три приче које је требало завршити.

ЧУДНА ПОДУДАРНОСТ

... Има исти укус као лек који је мој покојни муж а ваш деда сваког дана узимао пре јела.

ПИТАЊЕ

Питали сте ме: „Зар се ми већ не познајемо? Ја сам вас бар једном негде видео!“

ПОРОДИЧНА РЕЛИКВИЈА

... Да, жив је, али је већ оћелавио.

- А ево и добитника наше наградне игре:
1. Дионисија Ђикас, Београд, Војводе Мишка 9
 2. Емил Ивановски, Прилеп, Ул. Трајко Сандански 23
 3. Мирослав Калац, Пула, ЈНА 10/1
 4. Весна Бошњак, Сомбор, Светозара Милетића 8
 5. Јоле Лалић, Славонски Брод, Трг Побојде 20-а
- Награде читаоцима ван Београда послаћемо поштом, а добитница из Београда може лично да је подигне у редакцији „Политикиног забавника“, Цетињска 1/IV, сваког дана — сем уторка — од 10 до 14 часова.

Одахни по раји...

Француски социолози су после вишемесечног испитивања дошли до следећег закључка: после паузе од 5 минута радни учинак је већи за 2%. А ако се за то време још и попије неки напитак (кафа, чај или воћни сок) повећање износи 3,1%.

Једини излаз

Становници једног за твора у Хобокену, САД, стално су због нечега негодовали. На њихове често неоправдане жалбе управа затвора одговорила је тиме што су у ћелијама постављене табле на којима пише: „Ако вам се овде не допада, трудите се да други пут останете напољу“.

Филм

КО СТЕ ВИ, СЕРГЕЈ БАНДАРЧУК?

На овогодишњем међународном филмском фестивалу у Кану Сергеј Бондарчук, познати совјетски уметник, суделовао је у двојструкој улози — као члава жирија и као аутор филма „Бородинска битка“. То је III део његове епопеје „Рат и мир“, коју, као што се зна, снима по истоименом Толстојевом роману. „Бородинска битка“ није била на званичном програму, него је приказана у част овог знаменитог филмског ствараоца.

Своју уметничку каријеру Бондарчук је започео као глумица и тек пре неколико година огледао се као редитељ филмом „Човекова судбина“ рађеним према истоименој новели Михаила Шолохова. Био је то сјајна деби; после прве награде на Московском фестивалу та узбудљива драма из рата постигла је овуда у свету велики успех. И код нас је приказиван, потврђујући претпоставку многих да је то један од ретких примера филма који стваралачки унапређује свој литерарни претекст. Може се замислити какав је то успех кад се зна да је Шолоховљева новела један од бисера ратне литературе.

Као глумица Бондарчука смо имали прилике да видимо и у дневном поетском филму „Серјожа“, затим у италијанском „Ноћ у Риму“ (са Ђованни Рали), за који га је ангажовао Роберто Роселини. У „Рату и миру“, пак, игра Пјера Безухова. Колико је то уметник с развијеним осећањем објективности говори један податак са конференције за штампу ове године у Кану: кад су га новинари питали

шта себи не може да опрости он је одговорио да никад већу прешку није учинио у свом раду од оне коју је направио када је спремајући „Рат и мир“ одлучио да и игра Пјера. Само неколико тренутака после тога, непосредно пред завршетак конференције, дошао је поштар и предао му телеграм у коме је писало: „Сергеј, добили смо сина“.

— Ето ја и кад грешим, срећа ме не напушта — прокоментарисао је Бондарчук ову срећну вест.

Бондарчук је врло непосредан и присан човек. У Кану се стално виђао у друштву филмских уметника и новелара, гледао сваки филм чак и са програма „Недеље критике“ и водио разговоре с новицима. Ево једног од тих разговора, објављеног у фестивалском билтену:

- Ко сте ви?
— Човек.
— Шта бисте волели да будете?
— То што јесам.
— Сматрате ли филм за уметност?

— Кад је у добрим, часним рукама.

— Како је утицао филм на ваш живот?

— Постао сам његова жртва.

— Шта тражите од својих пријатеља?

— Верност.

— Шта мислите о новом таласу?

— Долази и пролази...

— О омладини уопште?

— Будућност је у њеним рукама.

— А какву будућност проричете филму?

— Временом, филм ће постати део свакодневног живота и потребан као што су храна, сан, одмор.

— Које су мане данашњег филма?

— Губитак естетских норми.

— Шта мислите о цензури?

— ... (цензурирано).

— Верујете ли да извесни филмови имају лош утицај на омладину?

— И на одрасле, такође.

— Знате ли који филмови имају добар утицај?

— Они у којима побеђује добро.

— Да ли вам садашњи начин одржавања филмских фестивала изгледа застарео?

— Све док се не нађе бољи, морамо се и оваквим задовољити.

— Која је ваша дефиниција хумора?

— И с хумором је као с новцем: имаш га или га немаш.

— А дефиниција прогреса?

— Све пролази, све се мења... — Све у своје време. Садашњем сценарију.

— Којим се великим људима дивите? — Да ли сте романтичари?

— Свим добрим, поштенним и једноставним. — Као и сви Украјинци.

— А женама? — Да ли имате добро памћење?

— Мојој жени. — Памтим оно што ми је потребно.

— Да ли сте оптимиста или песимиста? — Придајете ли велику важност музици у филму?

— Ја сам песимиста-оптимиста. — Па она је његов саставни део.

— Да ли сте осећајни или „тврди“? — Гледате ли више пута један исти филм?

— Осећајан са женама и пријатељима, „тврди“ са продуцентима. — За три године видео сам само филм „Рат и мир“.

— Једном сте рекли да су три највеће врлине које цените код људи: веровање, нада и љубав. Да ли сте променили мишљење? — Наком месту бисте волели да завршите свој живот?

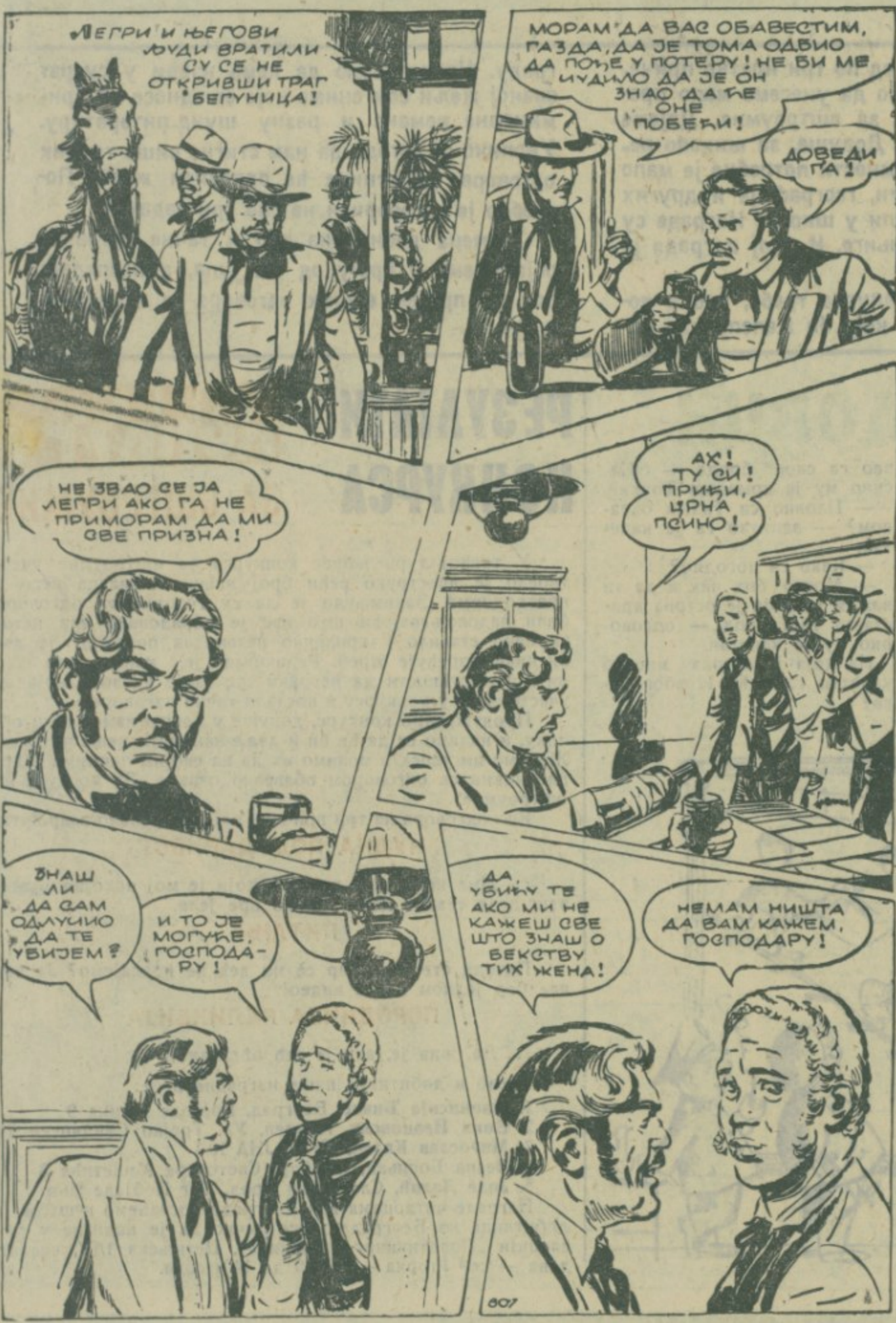
— Дошло сам још истину и једноставност. — Питање није баш најпријатније, зато ћу вам одговорити сти ховима једне песме која је код нас популарна: „Сувине је рано умрети: Остало је много да се учини“.

— Имате ли много пријатеља? — Који ће бити ваш следећи филм?

— Надам се да их имам више него непријатеља. — Онај који још нисам направио.

— Да ли сте писали песме?

Чича Томина колиба

— Знате ли који филмови имају добар утицај?

— Они у којима побеђује добро.

— Да ли вам садашњи начин одржавања филмских фестивала изгледа застарео?

— Све док се не нађе бољи, морамо се и оваквим задовољити.

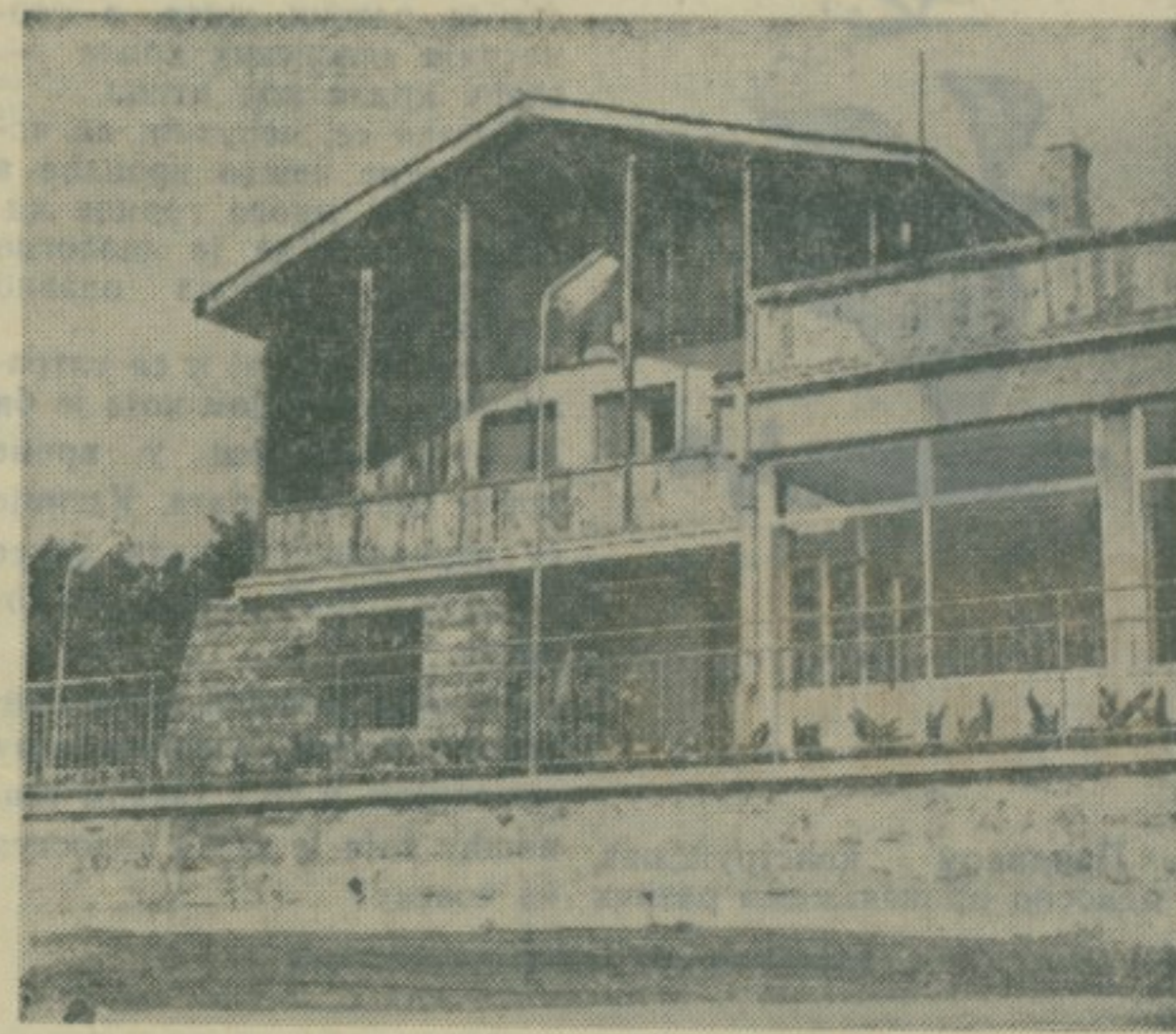
— Која је ваша дефиниција хумора?

— И с хумором је као с новцем: имаш га или га немаш.

— А дефиниција прогреса?

ХОТЕЛ РУДАРА

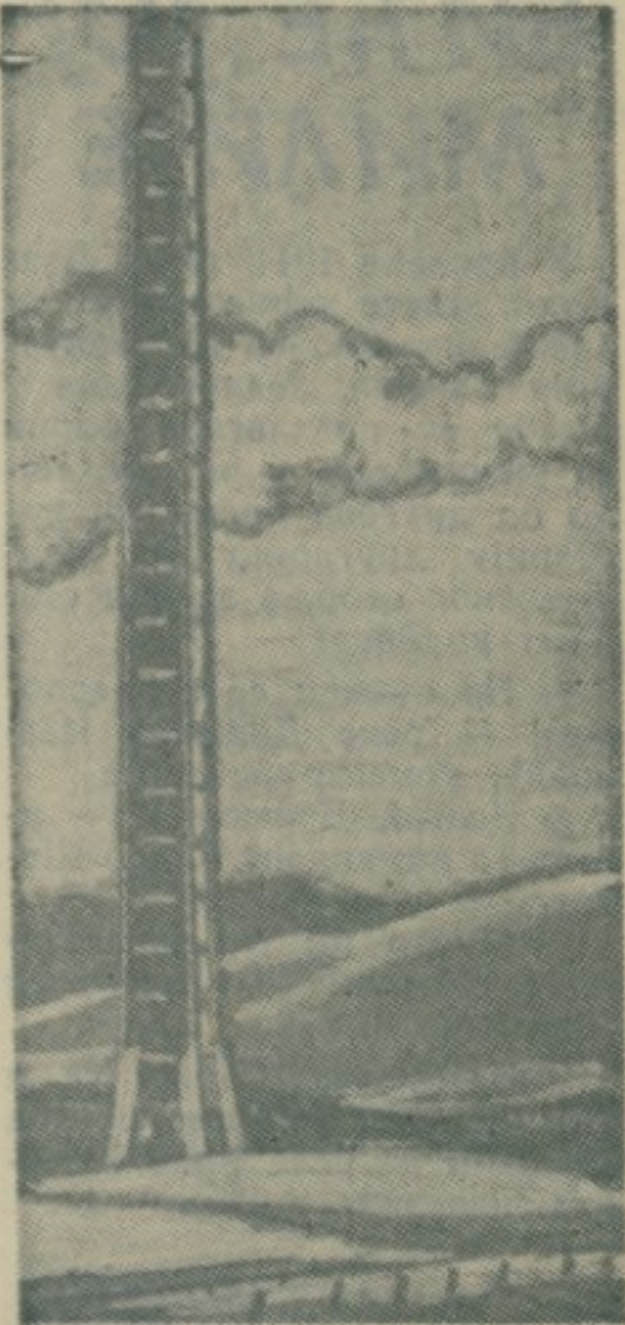
На малом Борском језеру у источној Србији пре неколико година подигнут је леп хотел. За разлику од многих других хотела у којима одседају домаћи и страни туристи, хотел „Металург“ на Борском језеру искључиво служи рударима. Хиљаде рудара топионичара, флотера, багериста и других људи запослених у Борском руднику, у једном од највећих рудника ба кра и злата у Европи, проводе овде заслужени одмор.

ПЕШЧАРА СА ПЕТ ИМЕНА

У северном делу наше земље у Војводини и Словенији, постоји неколико пространих пешчара. Једна од највећих пружа се поред реке Драве, северно и северноисточно од места Ђурђеваца. Ова необична пешчара позната је по томе што има пет имена. Пошто се налази поред реке Драве на зива се Подравском пешча-

ром. По месту Ђурђевцу назива се Ђурђевачка пешчара. Мештани који се деценијама боре са покретљивим песком називају је „Крвавим пјеском“. Ситан растресити песак упија сву воду после кише и у већем делу године је сув. По овој особини пешчари је дат и назив „Жедни пијесак“. До пре двадесетак година пешчара је била гола и беживотна. Под ударима ветра, који је преносио песак с једног места на друго, мењао се облик и димензије. Отуда потиче назив „Хрватска Сахара“. Данас је највећи део пешчаре претворен у корисну површину на којој се гаје разне пољопривредне културе.

Град на 850 спратова

Пола милиона становника моћи ће да прими град који ће имати само једну зграду високу 3.000 метара. На 850 спратова куће-града биће смештени и становници и сва надлештва.

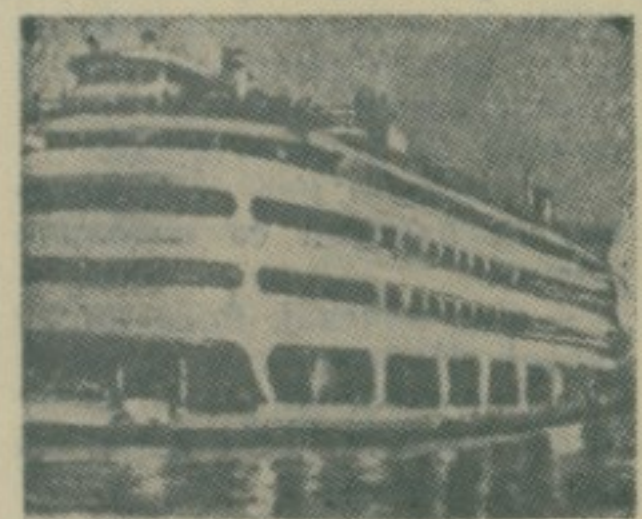
Овај пројект, који још није прихваћен те се не зна када ће почети његово остваривање, израдио је енглески архитекта. В. Фришмен. Темељи за ову циновску зграду били би дубоки 150 метара. За станове на горњим спратовима предвиђени су нарочити уређаји који би обезбеђивали нормалан атмосферски притисак.

Лажни музеј

У Лилехамеру у Норвешкој постоји музеј у коме су изложени само фалсификати и имитације: лажне новчанице, лажне златне шипке, марке и слике. Сам музеј није велик јер је смештен у шупљем стаблу једног циновог дрвета чија се старост процењује на око 800 година. За сада је у овом музеју једино право — дрво.

Речни цин

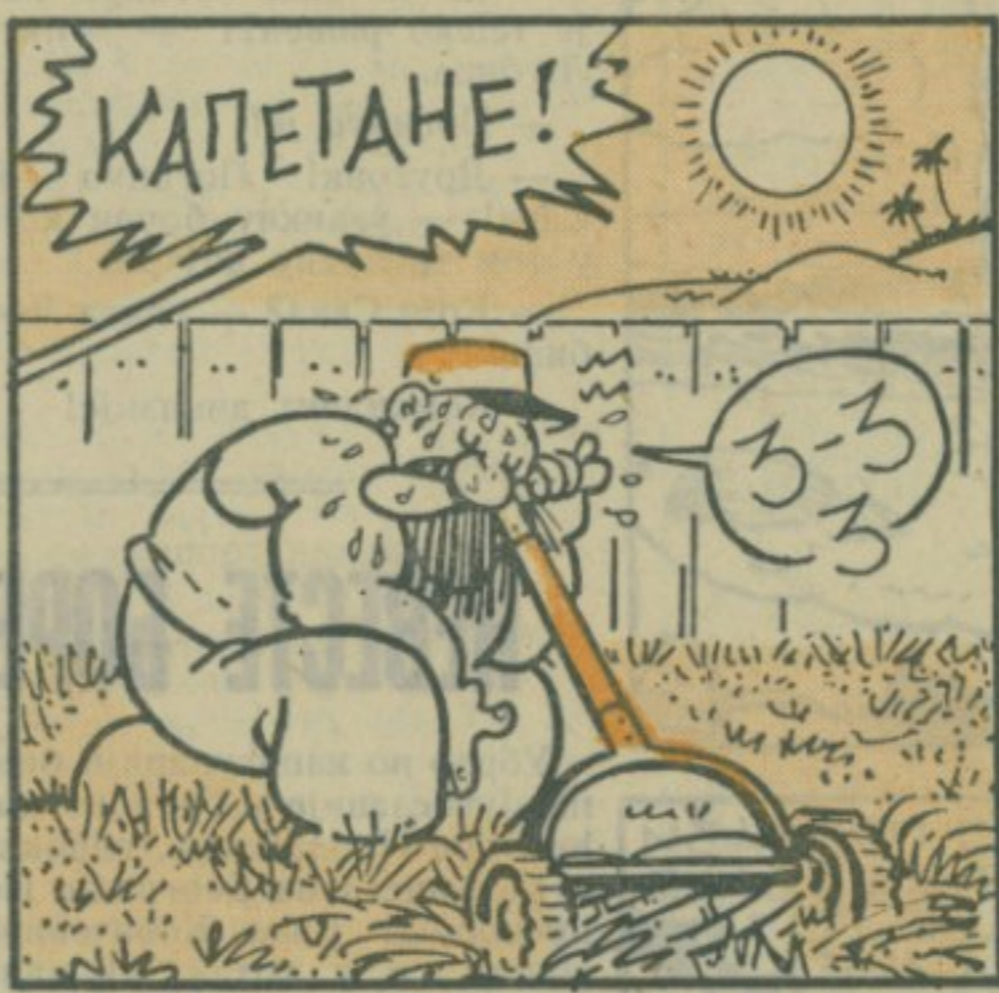
Највећи речни брод на свету запленио је недавно реком Мисисипи. Брод носи име „Ал

мирал“, саграђен је од лаких легура алуминијума и може да прими више од 4000 путника.

Незахвалност

Белгијски продавац новина Хумберт Фох има свој киоск три километра далеко од куће. Кад се једне вечери враћао кући приметио је да за њим стално иде неки пас. Наљутно се, зграбио један камен и бацио га на нежељеног пратиоца. Пас је почео да бежи и при томе му је нешто испало из чељусти. Фох је пришао да види шта је то пас изгубио и на своје велико чуђење открио је да је то његов новчаник који му је, очигледно исплао из чепа. Пас је, идући за Фохом, нашао новчаник и узео га међу зубе.

Савремени матријархат

Месташце Ралко у Италији познато је по томе што њиме управљају искључиво жене. За две године управе жене су са учитељицом Карлом Славери на челу увеле потпун ред и поправиле финансијско стање општине. Оне се надају да ће на предстојећим општинским изборима однети пуну победу, без обзира на незадовољство мушкараца.

Бојаџаш Герти

Герти је обичан галеб, али он задаје много бриге друштву за заштиту животиња у граду Саутемпτονу, Енглеска. Наиме, он је најбогатија птица на свету. Када је Герти ухваћен, на једној ноzi нађен је прстен са два велика амелиста од по девет карата. Друга два камена, како је утврђено, птица је изгубила за време летења. Ко је галебу „поклоњено“ тај прстен није се могло утврдити, јер се ни по многоб, ојних огласа сопственик није јавио.

Охрабрење

Слабо познавање страног језика често може натера страног туристу да не купи неку робу. Довиљави продавац у једној париској робној кући истакли су овакав плакат: „Не стидите се свог француског изговора. Ми одлично говоримо на таквом дијалекту који је веома сличан енглеском“.

ПИКАСОВА «МАЈКА С ДЕТЕТОМ»

Била су потребна само три минута па да се постигне највећа цена коју је један живи сликар добио за своју слику. То је Пикасова „Мајка с дететом на морској обали“. Слика је сва у плавој боји само са једним црним цветом. Рађена је у Барселони 1902. године када је Пикасо имао двадесет година. Овом сликом платио је тада лекарску услугу доктору Фонтбону.

На скорањој аукцији у Лондону ово платно, величине 83x57 сантиметара, продато је за пет и по милиона нових динара. Купио га је један Американац из Њујорка за галерију Бодлеј. Слика је лепа, последње дело из његовог сликарског „плавог периода“.

ПОПАЈ САВА ЈЕ БИО ПОТРЕБНИЈИ

За време битке на Сутјесци група од двадесетак бораца Пете црногорске пролетерске бригаде чекала је наређење за покрет испод једног бункера.

— Радоше, чују ли се наши бадачи? — упита Љубица, супруга Николе Ковачевића, Радоша Љумовића.

— Чују, чују! Али, и поред тога што се чују, ситуација је изузетно тешка!

Убрзо иза тога дотрча млад борац Пете бригаде и угледавши Љубицу застаде и викну:

— Погибе Драган!

— Је ли баш погинуо или је тешко рањен? — упита Љубица.

— Погинуо је!

— Другови! Погинуо је Сава! — узвикну борац који у том тренутку дојури.

— Који Сава? — упита Љубица.

— Командант дивизије!

— Љубо! Не знамо шта да ти кажемо! Недостају нам рјечи! Не знамо како да ти изјавимо саучешће и да те — тјешимо! — рече јој један од бораца који се искупише око Љубице после ових потресних вести.

— Другови! За Драгана примам саучешће. Хвала вам! Сава није само мој, него командант свих нас. Истина он ми је дјевеј, а Драган син. Али да је било могуће да бирам који ће од њих остати, без двоумљења бих рекла: нек остане Сава! Јер нам је у овом паклу Сава био потребнији! — одговори с болом Љубица.

БИЋЕ ЈОЈ МИЛИЈЕ

У пролеће 1944. штаб Двадесет девете херцеговачке дивизије налазио се на територији Бањана. Једног дана у штабу су предложени борци за унапређење у чинове. Неко од другова предложи постарију другарицу за чин старијег водника.

— Не слажем се с предлогом! — рече Драгиша Ивановић, комесар дивизије.

— Зашто, Драгиша?! — упита га командант Владо Шегрт.

— Много јој је, не заслужује тај чин! — одговори Драгиша.

— Заслужује. Сложи се и ти Драгиша, кад смо се сви сложили — рече Раде Хамовић, начелник штаба.

— Добро, другови, слажем се да је унапредимо, али за млађег водника.

— Зашто само за млађег? — јави се Владо.

— Зато што је старија по годинама па ће јој бити много милије да се зове млађи, него старији водник! — смејну се одговори Драгиша.

НЕВЕСТЕ БОРЕ ПРОДАНОВИЋА

Убрзо по капитулацији бивше Југославије у Грахово дође Бора Продановић, адвокат и комуниста из Београда. По препоруци Саве Ковачевића смести се у хотел Душана Даковича где је сакрајним прекидима остао све до повлачења за Босну.

Заједно са организаторима устанка у Грахову радио је на припремању устанка, а кад поче борба, због нежног здравља, радио је на организовању омладине, држао предавања, писао чланке за зидне новине, са руског језика преводио борбене песме и учио омладинце и омладинке да их певају. У слободним часовима често је долазио код Душанове жене Јане у кухињу и, пушећи на лулу, разговарао.

Једне вечери узео неке новине, поцепав их на четири де-

ла и од сваког одсеченог комада поче правити штапиће.

— Шта ће ти завијуци, Боро? — упита га Јана.

— Ово су моје невесте.

— Јадне су ти те невесте, мој Боро!

— Сад ћеш видети да нису. Код вас у Црној Гори је обичај да невесте служе пушаче ватром. Кад нема њих, то чине старије жене. И ти си мени више пута додавала ватру за лулу, која ми се често гаси. Пошто си стално у послу око нас и твоје бројне деце, не желим да те и тиме теретим. Због тога направих ове штапиће од папира. Сам ћу их приносити ватри и њима лулу припаљивати. Због тога их и назвах невестама!

Бора је касније, у бици на Сутјесци, погинуо.

САД ПЕВАЈ

На почетку зиме четрдесет треће и четврте, група чланова АВНОЈ-а и Националног комитета пође из Јајца за Хрватску и Словенију да популаризише историјске одлуке и ослободилачку борбу.

На путу за западну Босну, негде на терену Петрове горе, идући у колони по великом снегу, Марко Вујачић гласно запева:

„Весели се, горо Романијо, Новак ти се покаљућерио, Радојица радо прихватио, А Грујица књигу научно.“

— Престани, Марко! Зар не знаш да идемо кроз зону у којој нас четници, усташе и Немци стално вребају! — опомени га Моша Пијаде.

Непосредно иза тога засуше их плотуни са неколико страна.

— Сад запевај, бога ли ти твога! Нека ти сад помогну Грујица и Радојица! — викну Моша бацивши се у намет да ухвати „заклон“.

Назорова униформа

У мају 1943. године на почетку пете офанзиве, у селу Завршцу у подножју Дурмитора, у кући сеоског одборника Мијајла Војиновића, станао је неколико дана песник Владимир Назор. За то време партизани му сашили нову униформу. Обуче је истог јутра кад му је донеше и изађе да прошета.

— Јутрос си, друже Владо,

као маршал Тимошенко! — рече му Мијајло.

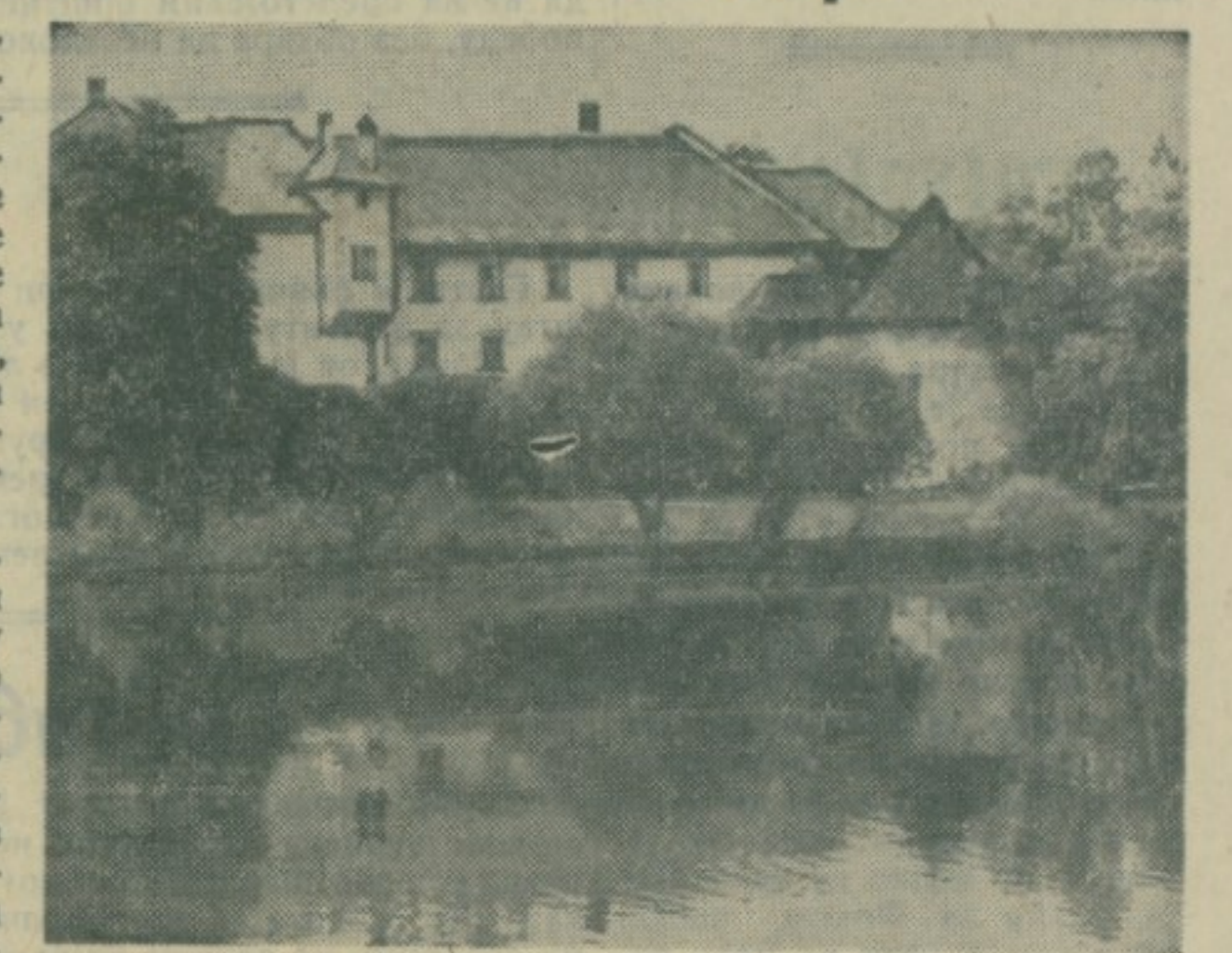
— Зар ми, Мијајло, тако добро стоји нова униформа да сам те подсетио на великог руског маршала? — задовољно га упита Назор.

— Стоји, Владо, изврсно! Чак си се у њој и подмладио. Зато сам се и сјетио Тимошенка.

ЗАМАК НА ОТОЧЦУ

На реци Крки, десној притоци Саве, неколико километара низводно од Новог Места, налази се мало острво обрасло у бујно зеленило. Пре више деценија на острву је подигнут замак, а острво је дрвеним мостом повезано са ауто-путем Љубљана—Загреб, па многи туристи сврате на острво. Становништво околних насеља ово острво назива именом Оточац.

Замак је преуређен у хотел. Има велики ресторан и пространу терасу. На улазу у замак налази се бронзани споменик који представља омладинца у пуном радном замачу. Он подсећа посетиоце Оточца на оне омладинце из свих крајева наше земље који су пре девет година и изградили деоницу пута од Загреба до Новог Места.

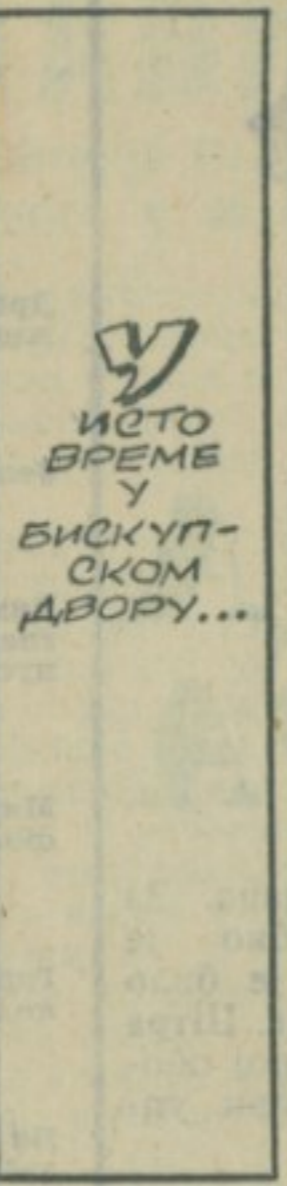
НЕКАДА ЗАМАК — ДАНАС ХОТЕЛ

ЧУВАЈ СЕ СЕЊСКЕ РУКЕ

ПО РОМАНУ А. ШЕНОЕ
ЦРТА Ћ. ЛОБАЧЕВ

И ЈА САМ УГРАБИО ЦРНИХ ГЛАСОВА. НО, ЕТО, ТЕК ШТО ЈЕ СТИГАО ИЗ РИЈЕКЕ НОВИ БИСКУП МАРК-АНТУН ДЕ ДОМИНИС И ПОЗВАО НАШЕГА КАПЕТАНА ДА МУ САОПШТИ ДОБРЕ ВИЈЕСТИ. А МЕНЕ БАРВО ПОСЛА ПО ВАС!

У ИСТО ВРЕМЕ У БИСКУПСКОМ ДВОРУ...

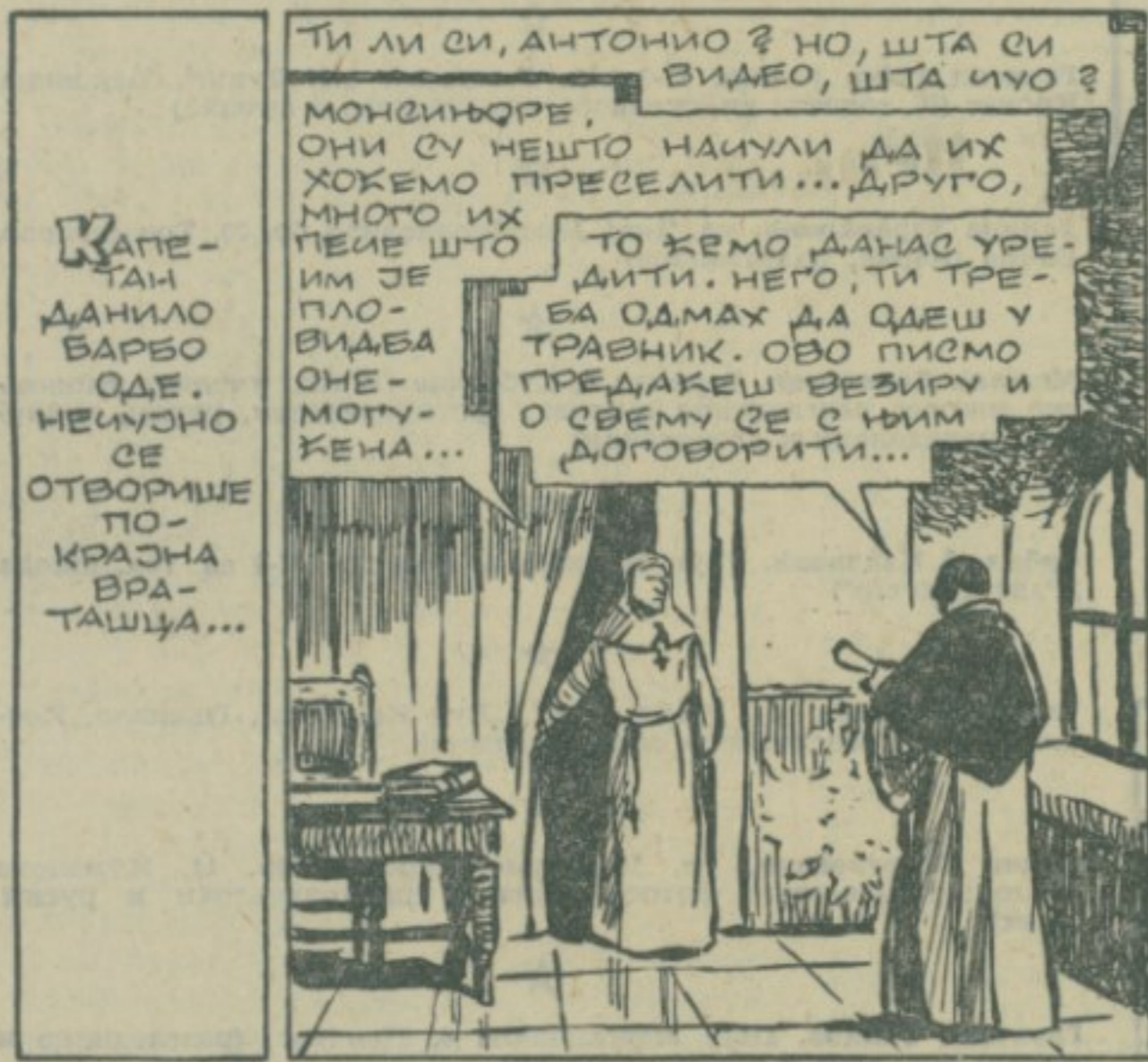

УСКОЦИ ВЕК ГДИНАМА НЕ ДОБИЈАЈУ ПЛАТЕ. ЗАР ЈЕ ОНДА ЧУДО ШТО ПОНЕКАД УГРАВЕ КОЈУ ГЛАВУ СТОКЕ? АЛИ ДА НИХ НЕМА — ВИЈАЛА БИ СЕ ПО НИ-ЈЕЛОЈ ОВОЈ ОБАЛИ МЛЕТАКА ИЛИ ОСМАНИЈСКА ЗАСТАВА!

КАПЕТАНЕ, ВАШИ СЕНАНИ СУ ДИВЛАЦИ! АЛИ КАД ДОБИХ ОВУ БИСКУПЦИЈУ, РЕШИХ ДА СПАСЕМ МЕНИ ПОВЕРЕНО СТАДИО... БИО САМ И КД, ЦАРА И КД, НАДВОЈВОДЕ. ОВАЈ КУ ПОСАО ДОВЕСТИ ДО КРАЈА: МЕЂУ ХРИШЋАНСКЕ ВЛАДЕ МОРА ДА СЕ ПОВРАТИ МИР!

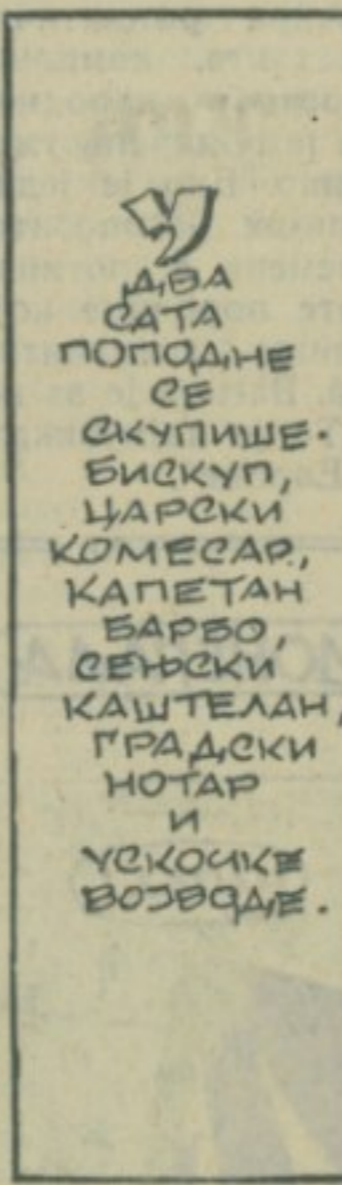
ГЛОВА СЕ ЗАЧУО СИЛАН ЖАМОР... ДОЂОШЕ ПО МЕНЕ! ШТА ДА ИМ КАУЖЕМ? ПОСЛЕ ПОДНЕ НЕКА ДОБУ ВОЈВОДЕ И ГОСПОДА ИЗ МАГИСТРАТА У КАШТЕЛ. ТАМО КЕМО МИР УГЛАВИТИ!

КАПЕТАН ДАНИЛО БАРВО ОДЕ. НЕЧУЈНО СЕ ОТВОРИШЕ ПО-КРАЈНА ВРАТАШЏА...

ТИ ЛИ СИ, АНТОНИО? НО, ШТА СИ ВИДЕО, ШТА ЧУО? МОНДИЊОРЕ, ОНИ СУ НЕШТО НАЧУЛИ ДА ИХ ХОКЕМО ПРЕСЕЛИТИ... ДРУГО, МНОГО ИХ ПЕШЕ ШТО ИМ ЈЕ ПЛО-ВИДЕБА ОНЕ-МОГУКЕНА...

ТО КЕМО ДАНАС УРЕДИТИ. НЕГО, ТИ ТРЕБА ОДМАХ ДА ОДЕШ У ТРАВНИК. ОВО ПИСМО ПРЕДАКЕШ БЕЗИРУ И О СВЕМУ СЕ С НИМ ДОГОВОРИТИ...

У ДВА САТА ПОПДАНЕ СЕ СКУПИШЕ БИСКУП, ЦАРСКИ КОМЕСАР, КАПЕТАН БАРВО, СЕЊСКИ КАШТЕЛАН, ГРАДСКИ НОТАР И УСКОКЕ ВОЈВОДЕ.

ДРАГИ МОЈИ ВИТЕЗОВИ, МИР И ЛУБАВ СУ БОЖЈИ ЗАКОН. НО, НАШЛИ СЕ ЗАЛОВНИЦИ ТЕ ПРИМАЈУ ДА ВАС КАМЕ ИСТЕРАТИ ИСПОД КРОВА. ТО ЈЕ ГОЛА ЛАЖ!

КАД НАМ ТИ ТО КАЖЕШ, ГОСПОДИНЕ БИСКУПЕ, ВЈЕРУЈЕМО ТИ!

ОДЈЕДНОМ СА КУЛЕ НЕХАЈА ЗАГРМИ ТОП.

ШАХОВСКИ МОЗАИК

ЧИГОРИН И ПРВИ ПОТЕЗ

Познати руски шахиста Михаил Иванович Чигорин (1850—1908) у току своје шаховске каријере вукао је само једном у првом потезу пешака испред даме за два поља — 1. д2 — д4. То је учинио у 13. колу турнира у Нирнбергу 1896. године у сусрету са Адолфом Албином, аутором Албиновог противамбита. Чигорин ј. знао да ће, ако може, играти свој гамбит, па

је хтео да провери нови начин игре за водича белих фигура. Колико је психолошки овакав начин игре био оправдан показује партија коју је добио Чигорин у 36. потезу. Албин је још много раније био изгубљен јер су његове фигуре биле потиснуте у одбрану и нису могле да се крећу — биле су, како шахисти кажу, париране.

познати шахиста Бела Ресели са 27 поена (100%) док су 2—3. место поделили Голубовић и Шварц са по 22 поена. Успех Реселија представља редак рекорд на шаховским такмичењима. Занимљиво је да је и данас, и поред поодмаклих година, Бела Ресели један од најбољих играча у Бачкој Паланци и истакнути играч дописног шаха у Југославији.

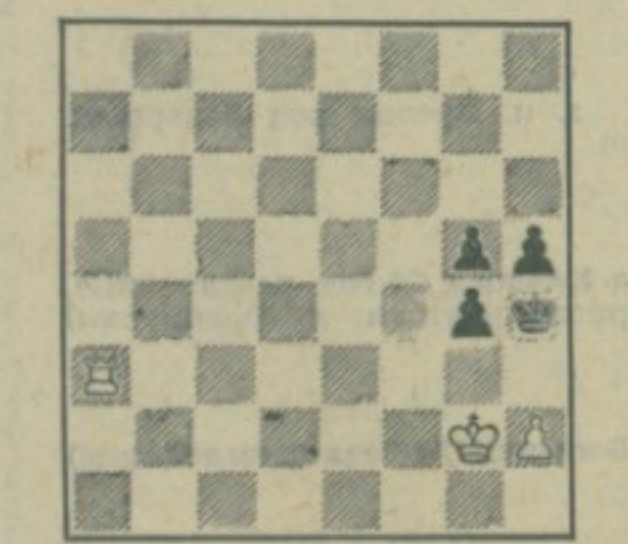
НЕОЧЕКИВАНИ ЗАВРШЕТАК

Позиција приказана на дијаграму потиче из једне турнирске партије велемајстора Акибе Рубинштајна (1882—1961). Он је шах научио сраз мерно касно — тек са 14 година, а две године касније почео је да проучава и шаховску теорију. У низу партија дао је примере блиставих комбинација који и данас служе као узор.

НЕПРАВИЛАН ПОТЕЗ
На турниру у Лондону 1883. године мајстор Винавер добио је партију против Мезона „ефективним“ потезом коња. Мезон је партију предао и тај резултат је убележен на табели. Онда се испоставило да је тај потез било немогуће одиграти. Турнир у Лондону се играо у два круга и резултат сусрета Винавер—Мезон био је 1:1, али је Мезон ипак био бољи: поделио је 5—7. место док се Винавер сам нашао на деветом месту.

ИГРА СА ПЕТ ДАМА
На турниру у Хестингсу 1922. године Аљехин је победио Богољубова на необичан начин. Прво је жртвовао даму да би у даљој игри своја три пешака промовисао у нове даме. Игра је настављена и све те три даме биле су жртвоване! Аљехин је у даљем току игре запретио да још једног пешака претвори у даму, али му то Богољубов није дозволио — пре тога предао је партију.

У доњој позицији Рубинштајн је био водич белих фигура и у првом наредном потезу повукао је...

Бели добија
Решење: 1. Та3 — х3+ г4:х3+ 2. Кг2 — ф3 г5 — г4+ 3. Кф3 — ф4 г4 — г3 4. х2:г3+ и мат!

ЕКСПЕРТИ
Поред опште усвојених шаховских титула у Канади постоји већи број шахиста који поседују диплому „Шаховски експерт Канаде“. Ова титула је додељена 1949. године групи шахиста који су за последњих петнаест година на турнирима за првенство Канаде освојили најмање 75% могућих поена. На листи су се поред осталих нашли данашњи велемајстор Јановски, Фокс, др Раух, Морисон, Гале и други.

ШАХОВСКИ ПУТНИК
Амерички мајстор Дејк жарко је желео да се на једној шаховској приредби састане са шаховском таблом с прваком света Аљехином. Жеља му се остварила пошто је превалио авионом пут дуг 1600 километара. Али да ли је био задовољан? Партија је кратко трајала и завршила се његовим поразом.

РЕКОРД ИЗ БАЧКЕ ПАЛАНКЕ

За прво послератно првенство Бачке Паланке било је пријављено 40 шахиста. Онда су шахисти одржали састанак и на њему утврдили листу учесника од 28 шахиста. После шест недеља игре победио је

ЗАВИДНО ПАМЂЕЊЕ

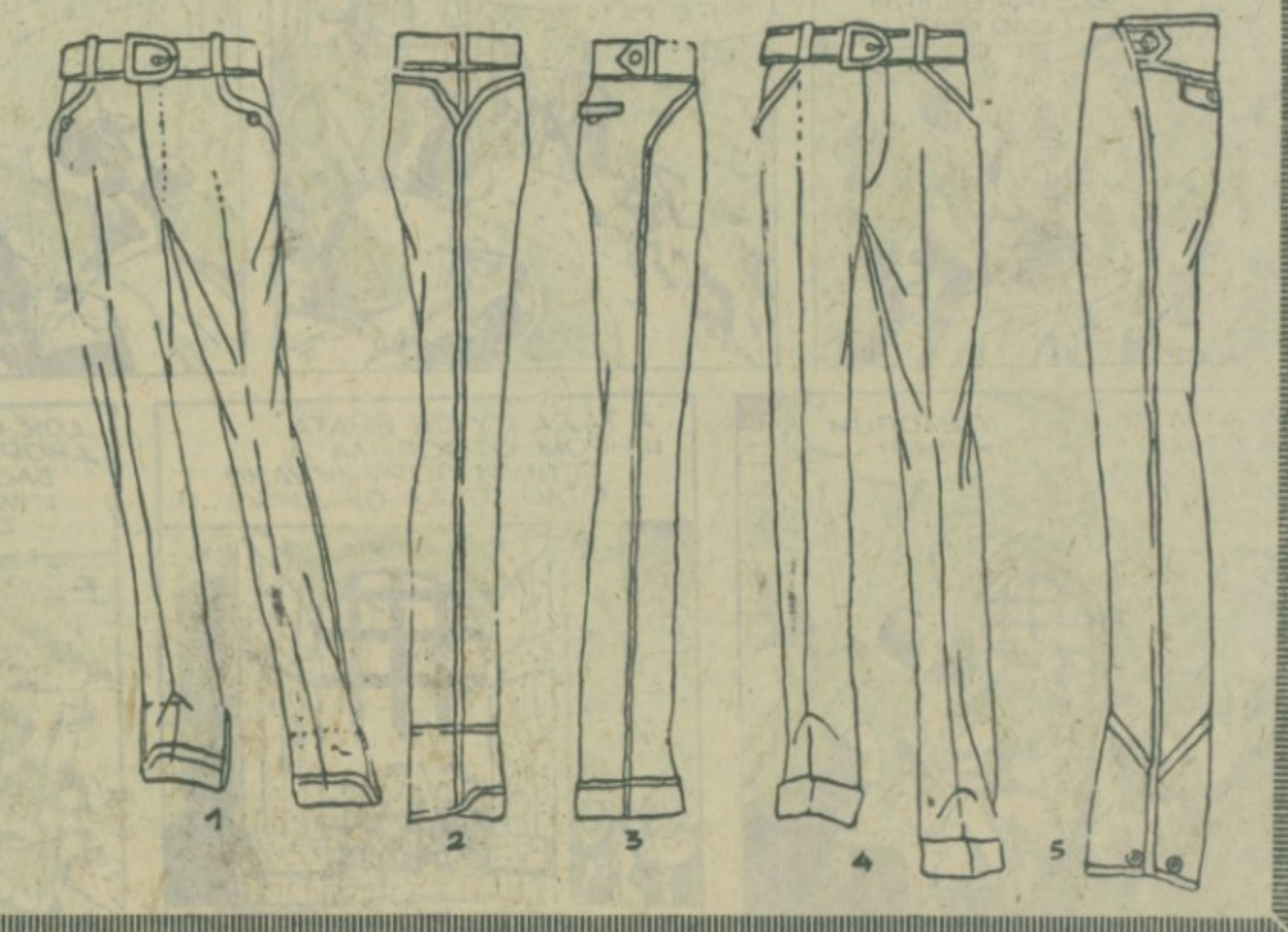
Амерички велемајстор Франк Маршал одиграо је симултану утакмицу на рекордном броју табла: борио се са 155 противника. Пошто је игру успешно привео крају, остало му је још снаге да низ партија у целини понови без грешке. Тако су после симултане утакмице настављене симултане анализе неких партија.

М — као мода М — као младост

Панталоне за »тинејџере«

Већ неколико година у одевању младих мушкараца, а нарочито оних испод двадесет година, учавалају се „револуционарне“ промене. Млади широм света јасно показују да желе да раскину са конзервативном, досадном одећом својих очева и у стил одевања уносе многе свеже, нове и оригиналне идеје. Они желе „своју моду“, у којој ће бити заступљене не само ведре боје, које, уосталом, и одговарају њиховој младости, већ и оригинални кројеви. За наше младе читаоце, присталице овог новог стила у одевању, доносимо неколико најновијих кројева панталона из италијанских модних листова. Главна карактеристика: ногавице су у коленима уске а према доњој иници благо проширене. После дуге паузе опет су модерне манжете на панталонама. Али, оне не морају да буду оне класичне, већ се понекад појављују само на предњем делу ногавице. (цртеж 1 и 2). Најсмијелији крој свакако представља цртеж број 5: доњи део ногавице је доста звонасто кројен и украшен је са два дугмета. На свим овим панталонама облик цепова такође представља одступање од класичних цепова.

У ЗНАК ЗАХВАЛНОСТИ

Недавно су амерички лекари оперисали једног пса бернардијца тешког 77 килограма, који је имао неке сметње на срцу. Операција је успела и пас се сад опорава. После операције лекари су изјавили: „Бернардијци су толико пута спасли људске животе, па смо ми покушали делимично да им се оду жимо спасавајући живот бар једном од њих“.

БИОСКОПИ ЗА ДЕФЕКТНЕ

Француски град Ли-мож недавно има два специјална биоскопа намењена глумим особама и онима са оштећеним и слабијим чулом слуха. На седиштима су монтирана појачала која тим особама омогућавају да боље прате филм. Како је посета овим биоскопима преко очекивања велика, то су још неки велики градови у Француској решили до отворе сличне биоскопске дворане.

СТОГОДИШЊИЦА ЈЕДНОГ ВАЛЦЕРА

Валцер Јохана Штрауса „На лепом плавом Дунаву“ који и данас као и пре сто година звучи меко и распевано, није настао у Бечу на Дунаву већ у Француској за време светске изложбе 1867. године. То је била година кад је Париз добио назив „Град светлости“, на његовим великим булеварима појавило се гасно осветљење. Међу посетиоцима изложбе нашле су се и многе европске крунисане главе: шведски краљ, пруски цар, баварски кнез, белгијски и португалски монарси. Париз је у то време посетио

још један краљ — краљ валцера Јохан Штраус. Аустријски посланик Метерних, заједно са својом женом, дошао је на идеју да искористи Штраусово присуство и помоћу његовог новог дела створи „неку везу између Беча и Париза. Валцер који је Штраус компоновао по жељи Метерниха освојило је убрзо не само више кругове већ и цео Париз. Сви оркестри по кафанама свирали су само „На лепом плавом Дунаву“.

Из Париза је Штраус позван у Лондон као гост принца од Велса. Највећи тријумф доживео је у Бостону пред хиљаду слушалаца. За ово гостовање добио је 100.000 долара, што је било нечувано за оно време. Штраус је стекао велики број обожавалаца и у Америци управо овим делом.

Валцер „На лепом плавом Дунаву“, ведром романтичном игром у три такта, компоновао је на основу народних мотива које је обдарени уметник оплеменио. Био је један од најчувенијих композитора свог времена а потицао је из познате породице која је дала више знаменитих композитора. Вагнер је за њега рекао: „То је најмузикалнија глава Европе“.

Тисма читалаца

- Драгана Радошевић, Високог Стевана 3/Ш, Београд (16 год. књижевност; српскохрватски и енглески).
Јелена Даутовић, Жарка Зрењанина 17, Ада (I разред гимназије)
Димче Миланов, ул. Мирка Гинева 24, Титов Велес (19 год. разгледнице, филм и музика; македонски, српскохрватски и француски.)
Миранда Ђивевић, Гајева 2, Ријека (14 год; модерна музика, филмски глумци; српскохрватски и руски)
Гордана Блажарић, О. Ш. „Веле воде“, Веле Воде — Жарково, код Београда. (12 година).
Биљана Јанковић, ул. Војводе Вране бр. 166, Београд (14 година, забавну музику, енглески)
Газменд Реџо, ученик II-3 раз. Гимназије „Х. Души“, Ваковица, Космет (16 година; књижевност, новинарство и музика)
Даница Здравковић, ул. Змај Јово Јовановића бр. 20, Товаришево, Бачка (марке, разгледнице)
Миљана Дејковић, Горњачка 6, Суботица (16 год; ученица економске школе; разгледнице градова; српскохрватски, руски, мађарски, македонски и словеначки)
Србољуб Павловић, Узун Миркова 4, Београд (II-3 ел. тех. школа „Раде Кончар“)
Злата Пауновић, уч. VIII-4 О. Ш. „Вук Караџић“, Ђулијане, Космет (13 год; разгледнице, марке, салвете)
Велико Георгиевић, ул. Димитрие Туцовић бр. 14, Куманово (17 год; разгледнице, фотосе глумца; српскохрватски и руски језик)
Гроздана Јанков, Паје Маргановића 6, Панчево, (разгледнице и марке; енглески и српскохрватски)
Љиљана Чича, Задругарска 68, Земун, Југославија (руски и српскохрватски)
Зорница Поповић, ул. Поп Лукина бр. 76, Шабац (12 год; салвете, маркете)
Верислав Холик, Петроварадинска 27, Сремски Карловци (VII разред, разгледнице, стари новац)
Бранкица Соројевић, уч. VII-5 О. Ш. „И. Лола Рибар“, Велико Градиште
Радован Павковић, Продужна Зеленгорска 66, Крагујевац (20 год; фотографије глумца и певача)
Нада Јовичић, Моравска 20 Осиек (ученица II раз. гимназије; српскохрватски и руски)
Радивоје Спаловић, Ј. Јовановић Змај бр.14/17, Бор (16 год; марке, разгледнице и проспекте)
Достина Анђујовић, угоститељска школа „Пашо Павичић“, Херцег Нови (16 год; српскохрватски, немачки и енглески)
Александар Стојановић, ул. Јована Цвијића бр. 3а/3, Бор (16 год. марке и проспекте)
Љубомир Вуксановић, М. Тита 69, Вања Ковиљача (16 год; стари новац)
Светлана Стојчева, ул. Маршала Тита бр. 2, Кочани (16 год; разгледнице, фотоси глумца и певача)
Љубинко Вујанац, ул. Ратка Луковића 15, Рашка, Југославија (18 год; српскохрватски и француски)
Љиљана Кнежевић, ученица VII-2, з. п. Вреоци код Лазареваца (српскохрватски, руски и есперанто)
Љубомир Јовић, 16 А/4, Караташ код Кладова (22 год. разгледнице, туристичке проспекте, глумце; српскохрватски и француски)
Мирсада Паић, ш. „Фадил Шерић“, Босанска Дубица (разгледнице)
Душан Богданов, Цара Душана 2/А, Нови Сад (10 год; марке, шибиде, разгледнице)
Станислава Милосављевић, В. Корчагина 47, Крушевац (II раз. гимназије српскохрватски и француски, спорт)

WALT DISNEY ХРАБРИ ПРИНЦ ОД ДОНЕГАЛА

Comic strip panels for 'The Brave Little Toaster' with dialogue in Serbian. Panels include: 'ДВОСТРУКА ЕКСПЛОЗИЈА РАЗБИЛА ЈЕ ЈУТАРЊУ ТИШИНУ...', 'У КУЛИ, ЖЕНЕ-ТАОЦИ УЗБУЂЕНО СУ ОДЛУЖИВАЛЕ...', 'НАПАД!', 'ОТРЕАЦИ НА ЗИДИНЕ! МУСКЕТАРИ У ДВОРИШТЕ... ЗАШТИТИТЕ ЖЕНЕ!', 'ТО ЈЕ ХЏУ И ВОЂА КЛАНОВА!', 'ПОД ЗАШТИТОМ ТОПОВА, ИРЦИ СУ КРЕНУЛИ У ОДВАЈАЊЕ ЗАМКА...', 'ХЏУ И ЊЕГОВА ГРУПА ИСКОРИСТИЛИ СУ РУПУ У ЗИДУ...', 'НАПРЕД, МОМЦИ! СВАКИ СЕКУНД ЈЕ ДРАГОЦЕН!', 'И КРЕНУЛИ КРОЗ ПОДЗЕМНИ ХОДНИК...', 'АКО НЕ ОТВОРИМО КАПИЗУ, НАШИ ПОДЗИДИНАМА БИЉЕ ПОКОШЕНИ КАО ОНОПЛЕ!', 'СА ЗИДИНА УТВРЂЕНОГ ЗАМКА КАПЕТАН ЛИДО ВИДЕО ЈЕ ХЏУ ПОЛЕТЕО ПРЕМА ВРАТИМА...', 'ТО ЈЕ О'ДОНЕА! ОТРЕАЦИ, СМАКНИТЕ ГА!', 'ПРЕДВОЂЕНИ МАКСВИНИЈЕМ СЕВЕРЊАЦИ СУ ЈУРИШАЛИ ПОД КИШОМ ОТРЕА...', 'КАПИЗА СЕ НЕ ОТВАРА! МОРА ДА СУ УХВАТИЛИ ХЏУ!', 'У КЛОПЦИ СМО!', 'А ТАДА СУ СЕ ВРАТА ШИРОМ ОТВОРИЛА ДА ТЕШКИ ПОРТИКУЛИС СТАО ЈЕ ДА СЕ ДИЖЕ...', 'ДОК СУ НАПАДАЦИ УПАДАЛИ У ДВОРИШТЕ, КАПЕТАН ЛИДО ЈЕ ЗАКОБОНО ПОГЛЕДАО ПРЕМА КУЛИ У КОЈОЈ СУ БИЛЕ ЗАТОЧЕНИЦЕ...', 'НАСТАВИЋЕ СЕ'.

ПРИЧА ОТКУП ЗА »ЦРВЕНОГ ПОГЛАВИЦУ«

Ова новела америчког писца Вилијама Ситнија Портера — познатог под именом О' Хенри (1862—1910) спада у светску класику.

Било је то у Алабама. Бил Дрискол и ја дошли смо на идеју да отнемо неко дете и затражимо откупнину. Касније смо увидели да нам је тада памет морала бити помућена, али већ је било касно!

Имали смо заједно 600 долара, а било нам је потребно 2.000 да почнемо неки „уносан посао“, који се полицији не би баш много свидео. Место у ком смо дошли на ту „сјајну“ идеју звало се Сумит, а жртва коју смо одабрали био је јединица богатог трговца Дорсета. Мали је имао десет година, рибу косу и небројане пеге на лицу. Веровали смо да ће отац за јединца одмах да исповрти 2.000 долара... Али чекајте до краја да вам испричам целу ствар.

Једне вечери у сумрак прошли смо у колима која је вукао коњ поред Дорсетове куће. Мали је био испред куће и гађао мачке камењем. Бил га запиташе:

— Хоћеш ли да се провозаш мало са нама? Даћемо ти бомбоне.

Дечак се исцери и погоди Била камењом посред чела, затим скочи на кола и одмах покуша да ми истргне узде из руке. Једва га смирисмо и крену смо према селу, у којем смо најмили кола. Мали је весело седео у колима и непрестано се вртео, причао и запиткивао којешта.

Вратили смо кола сељаку од којег смо их изнајмили и затим побосмо пешнице према пећини у коју смо раније сместили неке старе душеке, да бисмо имали на чему да спавамо док не обавимо посао. Бил је водио малог, а овај га је непрестано гризао и гребао тако да је Бил ускоро изгледао као да је био у крсташком рату. Међутим, то је било чудно, мангуп уопште није тражио да иде кући, а кад је угледао пећину, вриснуо је од среће.

— Дивни сте вас двојица! Играћемо се Индијанаца... ја сам „Црвени поглавица“.

Однекуд се створише два црна пера која он забоду у своју рибу косу, а затим удари из све снаге неспретног Била у цеваницу и дресну:

— Проклети бледолики, тебе ћу у зору скалпирати. А ти „Змијско око“ (то сам ја...) знам да си шпијун... чим се моји људи врате, спалићемо те на ломачи!

Затим смо вечерали, а он је појео готово све што смо спремили за сву тројицу. С пуним устима је непрестано брљао:

— Ово је дивно... баш вам хвала... никад нисам спавао напољу! Мрзим школу! Хоћу још месал! Зашто дува ветар? Мој деда има четири пса... Зашто је твој нос тако црвен? Мој тата има пуно новца! Да ли су звезде вреле? Зашто је поморанца округла?

Онда би се сетрио да је поглавица, да би се пришуњао отвору пећине да види долази ли непријатељ.

то у прави час. Затекао сам Била у смртном страху. „Поглавица“ га је притиснуо уз камени зид пећине и дивље урличући — Издајце! Дошао ти је последњи час... хтео си да издаш „Црвеног поглавицу“.

Једва ослободих Била, при чему сам добио доста модрица и огреботина јер се „Поглавица“ бранио као бесан пас. Бил је лично на изгубљеног човека. Дрхтао је и трзао се на сваки шум. „Поглавица“ је изашао из пећине и јурно околу, пуцајући из замишљене винчестерке. Цикао је толико да нас је ухватио страх да ће га неко чути. С нестрпљењем смо чекали веће да узмемо новац, који ће нежан отац сигурно донети, па да дерана вратимо што пре, да се одморимо и смиримо.

— Да неће побеге? — запиташа Бил и страхујући и потајно се надајући.

Али... није побегао! Исцелише се добро осећао.

Помамо смо били зачуђени да идући на пошту нисам срео никакву потеру за несталим дететом. Вероватно је цело место било избежумљено због отмице...

Бил је у очајању покушао да ме наговори да уцену снизим на 1.500 долара, плашећи се да отац неће пристати на високу уцену. Међутим, ја сам предлог одбио. Дан је прошао како-тако... најзад дође вече. Бил није пристао да остане сам са „Поглавицом“ те сам био присиљен да дерана вежем, под изговором да сам га заробио. Он се једва помирно са судбином да буде поражен, али пошто је цео дан јурно заспа онако везан.

Ја одјурих по новац док је Бил чувао заспало чудо.

Пришао сам храстовима и гле! На месечини видео сам у кутији белу хартију. Сигурно је то увијен новац. Зграбих хартију и скамених се! То је било само писмо... од новца ни трага ни гласа. Више сам трчао него ходао. Најзад стигох задихан до Била. Брао смо отворили писмо и с ужасом прочитали следеће:

„Храбра господе,

Добио сам данас ваше писмо и ево журим да одговорим, јер верујем да сте на великим мукама! Пошто ви много тражите, ја вам предлажем другачије решење. Можете данас да вратите мог сина Џонија, ако ми донесете 250 долара. Само, морате да додете ноћу, најбоље око два часа кад сви спавају. То је у нашем интересу. Јер ако суседи виде да враћате мог дивног сина, могли би вас личковати. Ја не преузимам никакву одговорност! Ваш Дорсет“.

Згледасмо се немо. Затим Бил поче да дркти... ухвати ме за руку и поче да преклиње:

— Сам... шта је 250 долара?! Ситница! А ми ћемо се решити ове риђе напасти! Замисли да је отац тражио да му да-

Изненада зграби оштар нож, скочи на Била, ухвати му једном руком косу и витлајући ножем покуша најозбиљније да га скалпира! Једва сам спасао Била који се тресао као прут. Он ми шапну на уво:

— Води га кући, молим те... нећу никакве паре... хоћу да спавам с миром, нећу ни ока склопити док је ово чудовиште поред нас... та он ће нас обојицу заклати а неће ни трепнути!

Једва сам смирио духове и на крају смо око поноћи заспали — дечак срећан, а нас двојица очајни.

Рано изјутра кренуо сам у оближње место и послао поштом писмо трговцу Дорсету. Обавестио сам га да смо његовог сина јединца отели и да вечерас код „3 хрста“ треба да нам донесе 2.000 долара и стави у кутију која ће бити спремна испод дрвећа, уколико жели да му га вратимо здравог и живог.

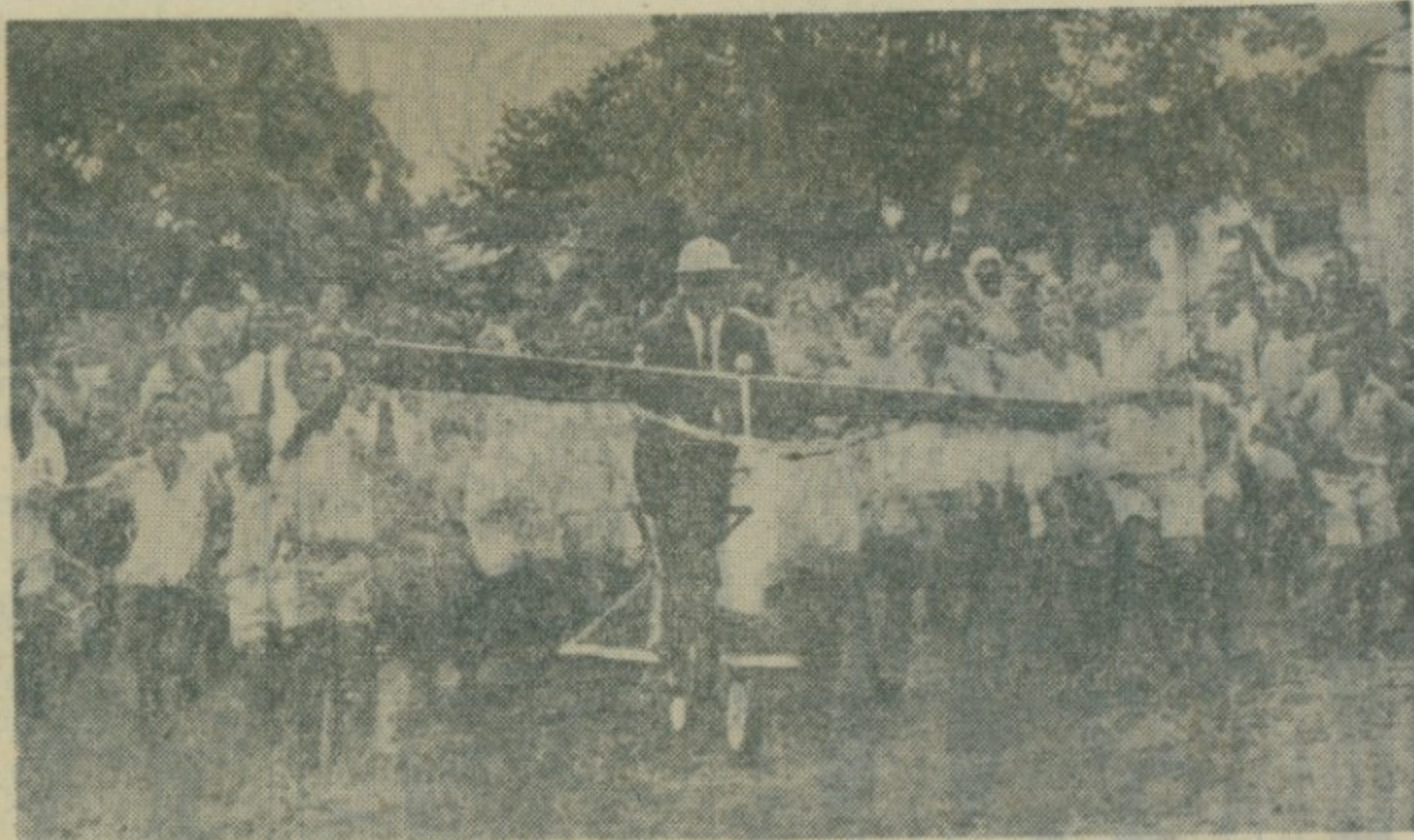
Затим се вратих у наше скровиште и

мо свих 600 долара које имамо. Та скромна је! Мало тражи... Ох, Саме. Ја више не бих могао ниједну коћ да бдим због ове сотоне...

У главо доба ноћи кренули смо према Дорсетовој кући. „Црвени поглавица“ се пробудио и почео да урлич кад је видео да га водимо према кући. Тек кад смо га слагали да му је отац купио сребрни пиштољ и индијанске мокасине, заћутао је. Дошавши пред Дорсетову кућу, ми тихо закуцасмо а „срећни отац“ одшкрину врата. Ја му избројах на руке 250 долара и он прихвати свог сина. Кад овај примети трговину, схвати да је преварио и поче да се отима. Дорсет нам довикну:

— Бежите што брже можете, ја не могу дуго да га држим...

Почели смо да трчимо, а Бил који је био дупло тежи од мене просто је летео путем. Сустигао сам га тек кад смо били од Сумита далеко две миље...

БИЦИКЛ КОЈИ ЛЕТИ

Учитељ Сандерсон Чирамбо из Родезије улаже све напоре да се властитом снагом вине у ваздух. Крила су монти-

рали на некој врсти бицикла. један индустријалац расписао На ову жељу Чирамбе да полети утиче и награда у износу од 150.000 марака, коју је и обећао да ће је добити онај ко први полети у ваздух снагом једног човека.

ПРВИ ВРТАРИ

Фараон Рамзес III, по чијем су наређењу његова дела забележена у Харистском папирусу, није заборавио да помене да је „сву земљу засадио дрвећем и жбуњем и омогућио њеним становницима да седе у њиховој сенци“. Као што се види, вртлари су се појавили још у најстаријој прошлости. Људи су у својим вртovima оплеменили дивље јабуке са Кавказа, из Ирана и Мале Азије већ 1300. године пре нове ере. У старој Грчкој биле су познате две врсте јабука, а у Риму за време Катона — седам врста јабука и шест врста крушака.

АРИСТОТЕЛОВ ХЕРБАРИЈУМ

Древни филозоф Аристотел био је страстан колекционар, он је сакупио и описао велики број биљака. Један део је добијао из ботаничке баште код Ликие, а други су му слали научници који су пратили Александра Македонског на његовом походу на исток.

ПРВЕ ТРЕШЊЕ У ЕВРОПИ

После победе над царем Митридатом, двоколица римског цара Лукула је ушла у Рим украшена гранама трешња и вишња пуним плодова. Тако су 64. године пре нове ере Европљани први пут видели то дивље јужно воће, које су касније и сами почели да узгајају у својим вртovima.

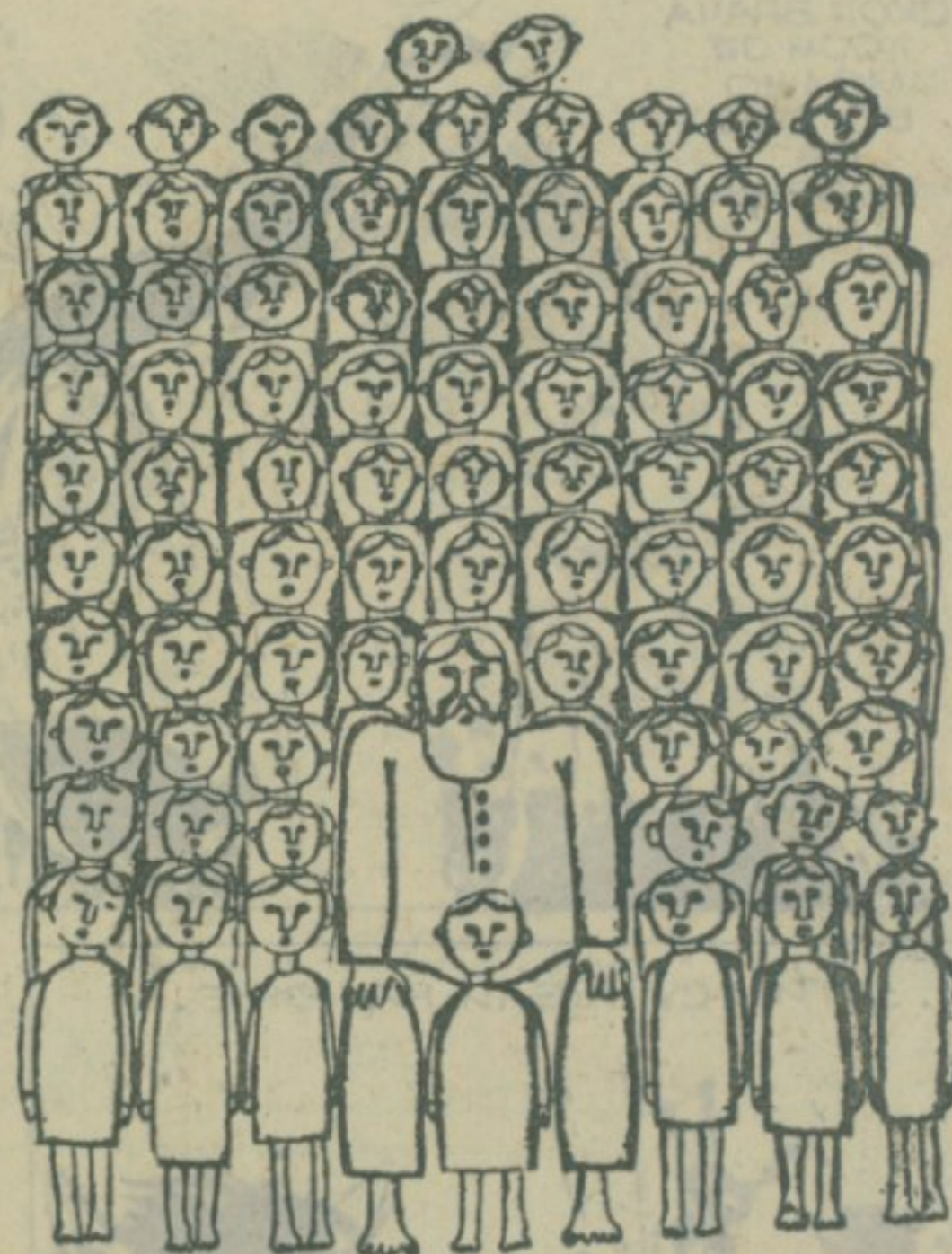
Колико је старо гроњје

Семе дивљег гроњја научници су пронашли у пећинама у којима су живели људи каменог доба. Пре шест хиљада година гроњје су галили у Вавилону, Сирији и Палестини. Научник старог Рима Колумела писао је да постоји толико много врста гроњја колико и зрнаца пестика у врелој Либијској пустињи.

Ограничење због барона

Барон Огист Луј Коши — аутор великог броја радова из математике — био је изванредно вредан и могао је да издржи велики радни напор. Током дугог временског периода он је сваке недеље слао Париској академији нов научни чланак из области математике. Академике је коначно издао стрпљење па су донели закон: сваки члан академије могао је у току године да публикује само одређен број научних радова.

ВЕЛИКА ПОРОДИЦА

У другој половини 18. века у шујском срезу у Русији живео је сељак Фјодор Васиљев. У свом дугом животу два пута се женио. Од прве жене Васиљев је имао 69 деце а од друге 18. Прва жена Фјодора Васиљева родила је 27 пута:

4 пута по 4 детета,
7 пута по 3 детета,
16 пута по 2 детета,
Друга жена подарила му је:
2 пута по 3 детета,
6 пута по 2 детета,
Када је Фјодор Васиљев навршио 75 година (1782) с њим су живела готово сва његова деца: 83 од 87.

Тајне — на улици

Гари Бишоп са својим пријатељем Грахамом разочарано је прелиставао малу телефонску књигу. У њој није могао да нађе име свога оца, који је иначе скроман банкарски чиновник, али у овој „књизи“ били су, а то дечаци нису знали, тајни телефони који су служили за интерни службени саобраћај британског Министарства одбране. Они су именовани на улици! Чувши за то у Министарству, су били запрепашћени.

БИК КОЈИ СЕДИ

РАТНИЦИ СУ ПРЕГЛЕДАЛИ ЛУКОВЕ И СТРЕЛЕ, ПРИПРЕМИЛИ ТОМАХАВКЕ, УКРАСИЛИ ЛИЦА РАТНИЧКИМ БОЈАМА...

МАДА ЈЕ „ЈАЗАВАЦ КОЈИ СКАЧЕ“ ЈОШ БИО СУВИШЕ МЛАД ДА ПОНЕСЕ РАТНИЧКЕ БОЈЕ, ОТАЦ МУ ЈЕ ДОЗВОЛИО ДА ГА ПРАТИ У РАТНОМ ПОХОДУ И ДАО МУ КОПЉЕ.

У ЗОРУ, СВИ СИЈУКСИ ИЗ ОКОЛИНЕ СУ СЕ ОКУПИЛИ И ДУГО ИГРАЛИ ОКО ПЛЕМЕНСКОГ ВРАЧА КОЈИ ЈЕ МОЛИО БОГОВЕ ЗА ПОБЕДУ...

... ЗАТИМ СУ УСЕЛИ НА КОЊЕ...

... И У ТРКУ ПОЛЕТЕЛИ ПРЕМА БРЕЖУЈЦИМА ГДЕ СУ СЕ НАЛАЗИЛИ НЕПРИЈАТЕЉИ ПОНИ. ДЕЧАК ЈЕ ЈАХАО ПОРЕДОЦА...

РАТ И МИР

Научни сарадници швајцарске управе за статистику направили су биланс ратова за последњих 5.000 година. Они су проучили огроман историјски материјал и извршили 850.000 прорачуна на електронским машинама. Дошли су до закључка да су почев од 3.200. године пре наше ере па до краја 1964. свега 292 године биле мирне. У остало време било је 14.513 великих и малих ратова, у којима је погинуло 3.640.000.000 људи. Непосредни војни расходи и штете у ратовима за то време цене се на 440 биљона долара.

Не жели да се секира

Неки Џон Милс из Лондона написао је редакцији „Дејли телеграфа“ писмо у коме моли да га претплате на старе бројеве листа. Своју необичну молбу мотивисао је овако: „Молим вас да ми редовно шаљете бројеве вашег листа на пример од пре 20 година. Читајући их, ја ћу се уверити да су се политичке кризе и сукоби ипак некако окончали, па се нећу секирати“.

СВИЊЕ ОД ГУМЕ

Један предузимљиви енглески фармер на свом имању направио је „свиње од гуме“, да би му се праве свиње чешће прасиле. Одмах чим се свиња опраси фармер одузме прасад, коју уместо мајке „храни“ гумени резервоар са млеком, који се загрева топлим водом.

Спретна новинарка

Евелин Кајл, новинарка из Бона која води „скандалозну“ хронику, обила је пред очима полиције службена кола једног високог службеника полиције.

Бонска Елза Максвел, како је многи називају, излазећи с једног пријема код туниског амбасадора у Бону угледала је дванаест полицајаца како беспомоћно стоје крај аутомобила свог претпостављеног. Кључ за контакт био је у колима, али су врата била закључана. Нико од присутних полицајаца, а ни сам сол-

ственик, нису могли ништа да учине. Тада је Евелин Кајл, извукла из своје ташне комедије жиче и, како кажу полицајци, отворила кола пре но што су они трепнули.

„То сам научила за време свог новинарског шегртовања — објаснила је она запрепаштеним чуварима реда. — У почетку своје новинарске каријере радила сам као полицијски репортер. Тада су ми тај трик открили малолетни преступници с којима сам често долазила у додир, пошто сам о томе писала“.

НИ ШЕРЛОК ХОЛМС

Тешко да би и Шерлок Холмс решио проблем због којег разбија главу лондонски берзански агент Филип Киндерсли. Он је на своје име преко поште добио пакет с новчаницама од по пет фунти у укупној вредности од 50 ми-

лиона динара. Ни њему ни фирми коју он заступа нико није дужан толику своту. Киндерсли се обратио за помоћ полицији, али засад ни Скотланд јард није успео да открије пошиљача.

ИЗ ДРЕВНЕ МУДРОСТИ

ПЕСНИКОВ САВЕТ

Грчки песник Агатон често је говорио: — Архонт на првом месту треба да се сети да он људима влада, затим да људима влада по законима и најзад да зна да неће вечно владати. (Архонти су били највиши државни службеници древне Грчке).

ЛАСКАВАЦ

Неки ласкавац посматрао је тиранина Дионисија како се слатко смеје разговарајући са неким својим пријатељима, па се и он поче да смеје. Иако је био далеко од Дионисија и његових пријатеља. Дионисије га упита:

— Зашто се ти смејеш кад не чујеш о чему ми говоримо?

Ласкавац одговори: — Теби, Дионисије, верујем да је оно што се говорило веома смешно.

ШТА МОЖЕ КАД ЈЕ ГЛАДАН

Стари грчки мудрац Диоген једнога дана ручао је на тргу. Многи који су га видели рекли су му да то није лепо да једе на тргу пред свима. Он им одговори:

— Ама, људи, на тргу сам и огладио.

ЧЕМУ СЕ РАДУЈЕ РЪАВ ЧОВЕК

Грчки филозоф Теофраст, Аристотелов ученик, говорио је:

— Рђави људи не радују се толико својим сопственим добрима и успесима, колико туђим несрећама.

ЗБОГ ИМЕНА

Срео Александар Велики једнога дана неког свог имењака који је био веома плашљив па му рече:

— Младићу, или мењај име или нарав.

ДВОСТРУКА ОТКРИЋА

У трактату „О пољопривреди“ староримски учењак Марко Теренције Варон (први век пре наше ере) писао је: „Постоје сићушне животиње које, продревши у наш организам кроз уста и нос, изазивају различите болести“.

Две хиљаде година касније научници су помоћу микроскопа открили те „сићушне животиње“. То су бактерије — узрочници заразних болести.

Кардански преносник, зглоб који омогућава да се обратне преноси с једног вратила на друго које се с првим сече под правим углом (данас се употребљава на возилима: аутомобилима, моторним локомотивама, машинама алатљикама) назван је тако по имену његовог проналазача италијанског математичара Ђеронима Кардана (1501—1576). Међутим, првенство изума припада човеку који је живео много векова пре знаменитог Италијана. Опис сличне конструкције пронађен је у књизи старогрчког научника Филона.

тру, овај мајстор за ватромете даје, између осталог, и рецепт за динамит. Међутим, патентно право за овај проналазак било је дато после више од четири века (1867) године — Шведанину Алфреду Нобелу.

За проналазача првог аутомобила на свету требало би сматрати Жака де Вокансона — дворског механичара француског краља Луја XV. Године 1748, неколико година пре појаве првих у историји технике званично регистрованих „кола која сама иду“, он је конструисао „аутомобил“ који се кретао захваљујући цинковом сатном механизму.

ТУЂИ ХУМОР

— ОВО МИ ЈЕ НАДРАЖА СЛИКА.

— ШТА МУ ЈЕ, ШТО СЕ ТАКО ЧУДНО ПОНАША? — МАЛОПРЕ ЈЕ САЗНАО ДА ЈЕ НА ЛУТРИЈИ ДОБИО ДВЕ НЕДЕЉЕ ОДМОРА НА МОРУ.

НЕОБИЧНИ СТАНОВНИЦИ МОРА

Многи становници мора својим изгледом, величином или начином живота изазивају наше чуђење и недоумицу кад се нађемо на морској плажи. Ту се на првом месту налазе — главоношци. Овим мекушцима, ба, по имену судећи, ноге расту право из главе. Међутим, то није сасвим тачно. Те животиње у ствари немају ноге, него ручице — дугачке кракове којима хватају свој плен.

Најчешћа међу главоношцима је сипа. То је грабливица, коју срећемо на морском дну где вреба свој плен. На глави има десет кракова — ручица, осам мањих и два дужа. Поглед њена два велика ока није баш најпријатнији. Сипа добро плива, а може да се креће у правом смеру речни на млазци погон. Кад је нападнута, она јаким млазевима избациће воду као кроз неки левак и стреловитом брзином јурне уназад спасавајући се на тај начин од својих непријатеља. А када се нађе у великој и непосредној опасности, пусти иза себе облак тамне боје, као димну завесу и изгуби се иза ње. Та њена боја употребљава се и у сликарству.

НЕОБИЧНА РИБА: МОРСКИ КОЊИЦ

Колико год је сипа ружна толико је укусна за јело. Лове је на разне начине, а највише посебним варалицама. Једна од њих зове се „пушћа“. То је мали дрвени ражњих дугачак један педаљ, на који се натакне свежа риба. На крају ражњиха се налази снап раширених удица или заврнутих иглица-прибалаца. „Сипац“ је, опет, варалица начињена од дрвета у облику сипе. Да би мамац

светлуцао, на њега се умећу комадићи огледала. Сипа-мушак залети се на ту имитацију женке и тако је чврсто шчепа да је не пушта ни по коју цену. Често пред вече у нашим пристаништима можете видети риболовце како лове сипе на ове варалице.

Осим обичне сипе, која нарасте до 30 см величине, у нашем Јадрану живи и мања лигња и још мања али укуснија сипица.

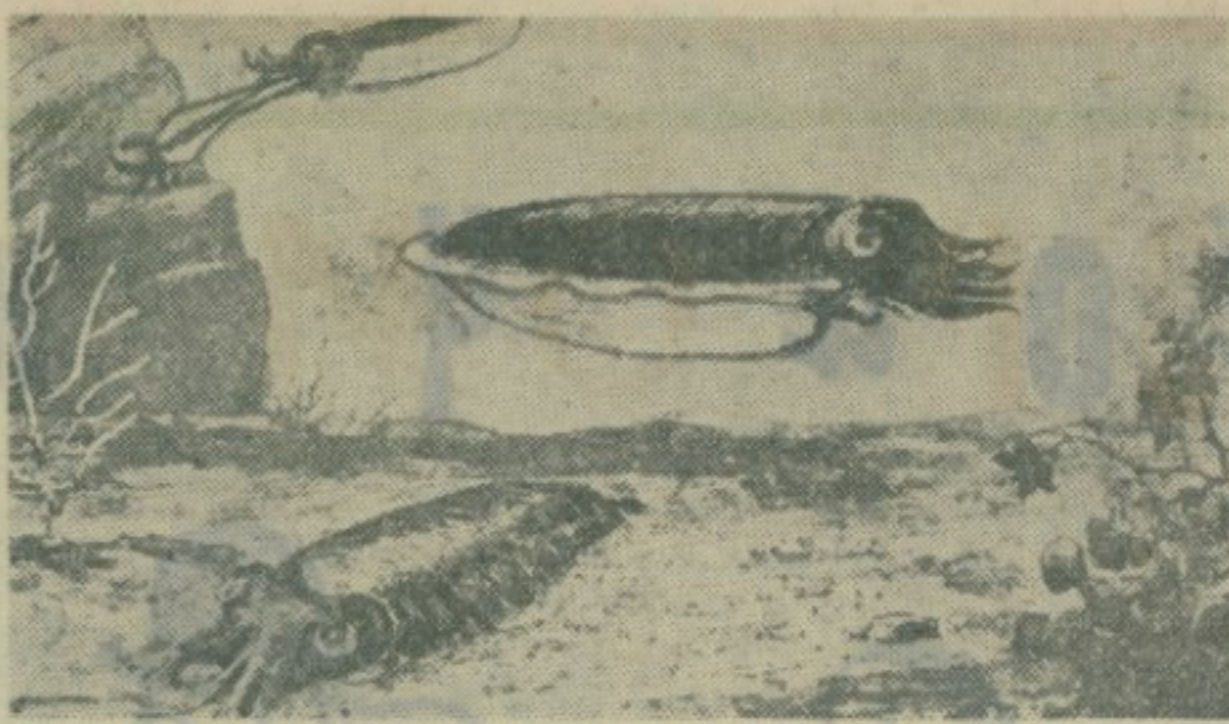
Хоботница и октопод је највећи главоношац Јадрана. Има осам великих кракова — ручица (октопод и значи осмокрак), на ручицама има два реда округлих пијавки, којима може често да се прилије уз сваки предмет. Њима исто тако чврсто држи свој плен. Тело хоботнице је меко и слузаво али еластично и жилаво. Боју мења према околини и потреби. Очи су јој непокретне и избуљене, а по глед страхан и непријатан. Задржава се скривена међу камењем, а ноћу излази у лов хватајући све што може да савлада. На плен се баца муњевитом брзином, зграбита ручицама — крајима и стегне тако чврсто да јој жртва не може измаћи.

Обично је хоботница тешка 3 — 6 килограма, али има примерака тешких преко 20 килограма. Такве хоботнице стварију страшно изгледају. Стално немирни краци дугачки су и преко два метра. У скеанима има хоботница првих цинова са крајима дугачким 8 — 10 метара. То су праве наказе и страшила о којима су се у ранијим временима испредале језиве приче и легенде. У северном Јадрану живи мањи роњак хоботнице музговац или мрљач. Месо хоботнице је мало жилаво, али се ипак сушено зиме употребљава за јело.

Главоношци који су ноћне животиње дању се прикривају те се ретко могу видети у мору. Многи је вероватније да ће их срести на та њиру, па је добро да их познајете бар толико да знате шта једете.

Ракова у мору има веома много, али и они се ретко виде јер се крију међу камењем. Ако седите мирно на каменитој обали, можете у близини опазити рака четвртаста облика, који опрезно вири из свог скровишта и пажљиво вас посматра. Покушаће чак да украде парче хране поред вас, а чим одете, пажљиво ће претражити место да види није ли остало шта за јело. А ако га жустрим покретом руке ухватите, он ће вам за успомену оставити коју ногу. Њему ће ипак краткотрби рак се зове обалска краба.

Врло је интересантан мали ражњих самац. Да би се одбранио од својих многобројних непријатеља, он свој меким трбух завуче у празну кућицу неког пужа. На кућицу се обично насели коју морска саса, а кажу да је рак и сам посади, па тако обе животиње живе у заједници. Саса штити и прикрива рака, а он

СИПА ЈЕ ЧЕСТ ГЛАВНОШАЦ У ЈАДРАНСКОМ МОРУ

ОКТОПОД ИЛИ ХОБОТНИЦА ВРЕБА ПЛЕН КОЈИ ЋЕ ЗАГРАБИТИ СВОЈИМ ДУГАЧКИМ ХВАТАЉКАМА

ВЕЛИКИ МОРСКИ РАКОВИ ХЛАП И ЈАСТОГ ОТИМАЈУ СЕ О ПЛЕН

јој за награду препушта остатке хране.

У мору има ракова који, ипак, личе на слатководне ракове, али су према њима прави цинови. Дуги су често и по пола метра, не рачунајући брке и штисаљке, а тешки и по 8 — 10 килограма. Таква је, на пример, јастог, кога зову и пруг или лангуст, са два необично дуга брка пипка, затим хлап или рарог са великим и опасним кашетима. Ови велики ракови су много тражени деликатес.

За јело су, међутим, врло укусни и мали рачићи, као што су шкампи и козица, који живе у северном Јадрану.

Риба у мору има много више него у слатким водама. Само примера ради да напоменемо да у Јадранском мору живи око 400 разних врста. То је четири пута више него што живи у слатким водама наше земље, која је иначе на светском гласу по обилу разних врста риба. Овде неће бити речи о тако великим морским рибама као што су морски пси и ајкуле са којима је боље да се не упознајете, јер међу њима има и опасних за људе, правих људождера. Морским пенима су блиски сродници раже. То су рибе необично облика. Потпуно су пљоснате а широке. Реп им је танак и дугачак као неки бич, са опасном бодљом на крају. Раже се држе дна као и рибе листови или своје. Близу површини воде можете понекад да угледате танку и дугачку рибу, коју због облика тела зову „иглица“. Међу воденим биљем можете да запазите, ако добро гледате, рибицу која као да је сва од костију, тако да пре личи на суву гранчицу него на рибу. То је тзв. „морски коњиц“. Обично мирује закачен за стаблику какве морске биљке. Друга исто таква рибица, само сасвим танка, зове се „шило“. У мору има и риба које су за наше схватање праве ругобе и наказе. Једна од њих је грдобина, коју приказује наша слика. Она пред својим великим устима носи мамац којим мами ситне рибице и лови их као прави риболовац.

Тајлер је најзад пронашао начин да помоћу електроакустичких уређаја тако модулира енглеске самогласнике да их чуло слуха дельфина прима, да тако кажемо, фонетски. Успех је био знатан: дельфин Димпл (узгред речено Димпл је женка) већ је овладала знатним бројем енглеских речи. Она је научила једноставне речи-наређења и Тајлер је већ прешао на тежи део курса: на учење апстрактних појмова.

Према Тајлеровом мишљењу дельфини веома брзо мисле: 16 пута брже од људи. Када би дельфини могли да читају, они би, према Тајлеровом мишљењу, овај чланак прочитали за неколико секунди. Али, због своје релативно мале способности схватања, они би од прочитаног разумели и запамтили мање од човека.

ЦРТИЦЕ ИЗ БИОЛОГИЈЕ

РИБА РАЗБОЈНИК

У великим афричким језерима постоје животиње и биљке с нарочитим, често врло чудним особеностима, које се ретко, или никако не срећу код живих бића у другим крајевима света. Пре десетак година енглески истраживач Фрејер описао је живот неких риба из језера Њаса.

Поред обале језера Њаса живи интересантна тропска врста рибе, коју научници називају *Naplochromis compressiceps*. Ова је риба слична гречу, дуга је до 22 см, сребрнате боје са зеленим и металнопливим одсјајима и мање уочљивим шарима на телу. Тело јој је бочно пљоснато а глава зашиљена с истуреним вилицама. Фрејер на једном месту каже: „Урођеници кажу да ова риба прождире очи других риба“.

Немачки истраживач др Волфганг Виклер, који је имао прилике да проучава ову рибу у акваријуму, пише о овоме нешто другачије. „Ова риба, каже Виклер, обично лебди између водених биљака и то радије ближе површини него према дну. Она вреба као штука, прави једва видљиве дисајне покрете и готово неприметно помера пераја. У акваријуму је ова риба радо јела и водене инсекте, рачиће, кишне глисте и др.“

Поменути испитивач је имао прилике да види како је риба разбојник хватала и гутала мање рибе. Каткад је жртва, бежећи без главе улетала директно у уста разбојника. Тада се риба разбојник повуче у угао акваријума врло лагано гута рибицу и то од репа према глави што је јединствено у свету риба.

Најзад Виклер је могао у свом акваријуму да види и прождирање очију других риба. Веће рибе које није могла да прогута, а то су обично били шарани, риба разбојник је ослепела. Она би то учинила стреловитом брзином покретом и истраживач је могао само да види праву очну шупљину жртве. Риба-разбојник не напада на све рибе, већ само неке врсте риба чије очи сјаје.

У науци ово није једини забележен случај да се рибе хране деловима тела других риба. Забележено је да се риба *Genyochromis mento* храни крљуштима других риба. Исто тако, друге врсте морских риба, познате у науци под именом *Aspidontus* и *Rupia* хране се на тај начин што откидају комаде коже и читава пераја других риба. Ова последња риба такође напада очи других риба.

ГРДОВИНА — РИБА СА ПЕЦАЉКОМ

РАЗГОВОР СА ДЕЛФИНОМ ДИМПЛОМ

Човек је на најбољем путу да успостави говорни контакт с најинтелигентнијим живим бићем на Земљи после себе: у океанаријуму Порт Елизабета, у Јужној Африци, отворена је прва школа за учење језика — за дельфини. Ученици су дельфини Хај и Димпла, а учитељ директор морског акваријума Колин Тајлер. Досадашњи резултати обављају да ће Хај и Димпла бити, вероватно, први дельфини на свету који ће разумети енглески и моћи да на овом језику „разговарају“ с људима.

Делфини су морски сисари и припадају роду малих зубатих китова. У прадавна времена, сматрају научници дельфини су живели на сувом. Опијан, дидактички песник из Корики који је живео у другом веку и који је написао песму „О животу и лову риба“ у пет књига, тврдио је „да су дельфини некад били људи који су заједно са осталим смртницима живели у градовима, али су на Дионисијев савет суву земљу заменили морем и узели за себе обличје риба“.

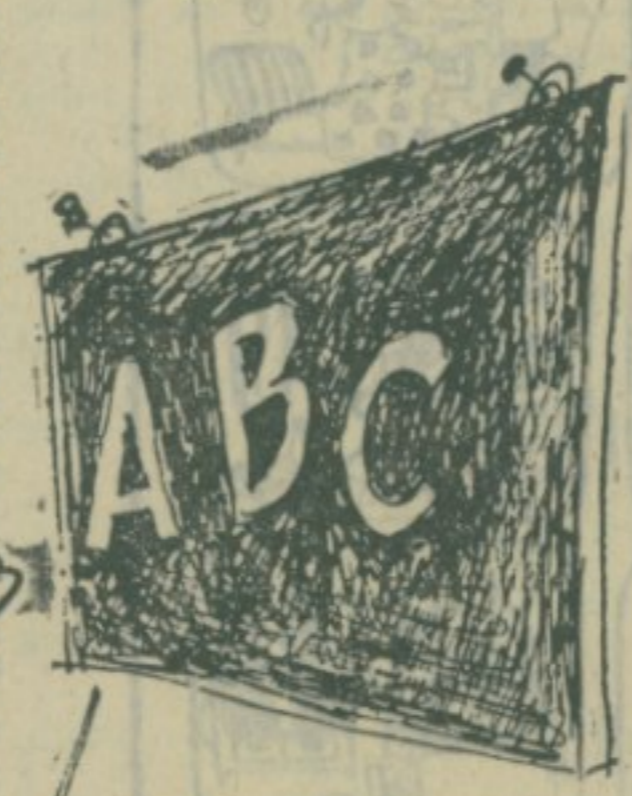
Последњих година научници интензивно проучавају ове необичне животиње за које је утврђено да се између себе споразумевају читавим низом различитих гласова и које се умногоме понашају као људи. Амерички научник др Џон Ли ли дошао је током својих ис-

питивања до необичног открића: дельфини много боље од папагаја имитирају људски говор и смех.

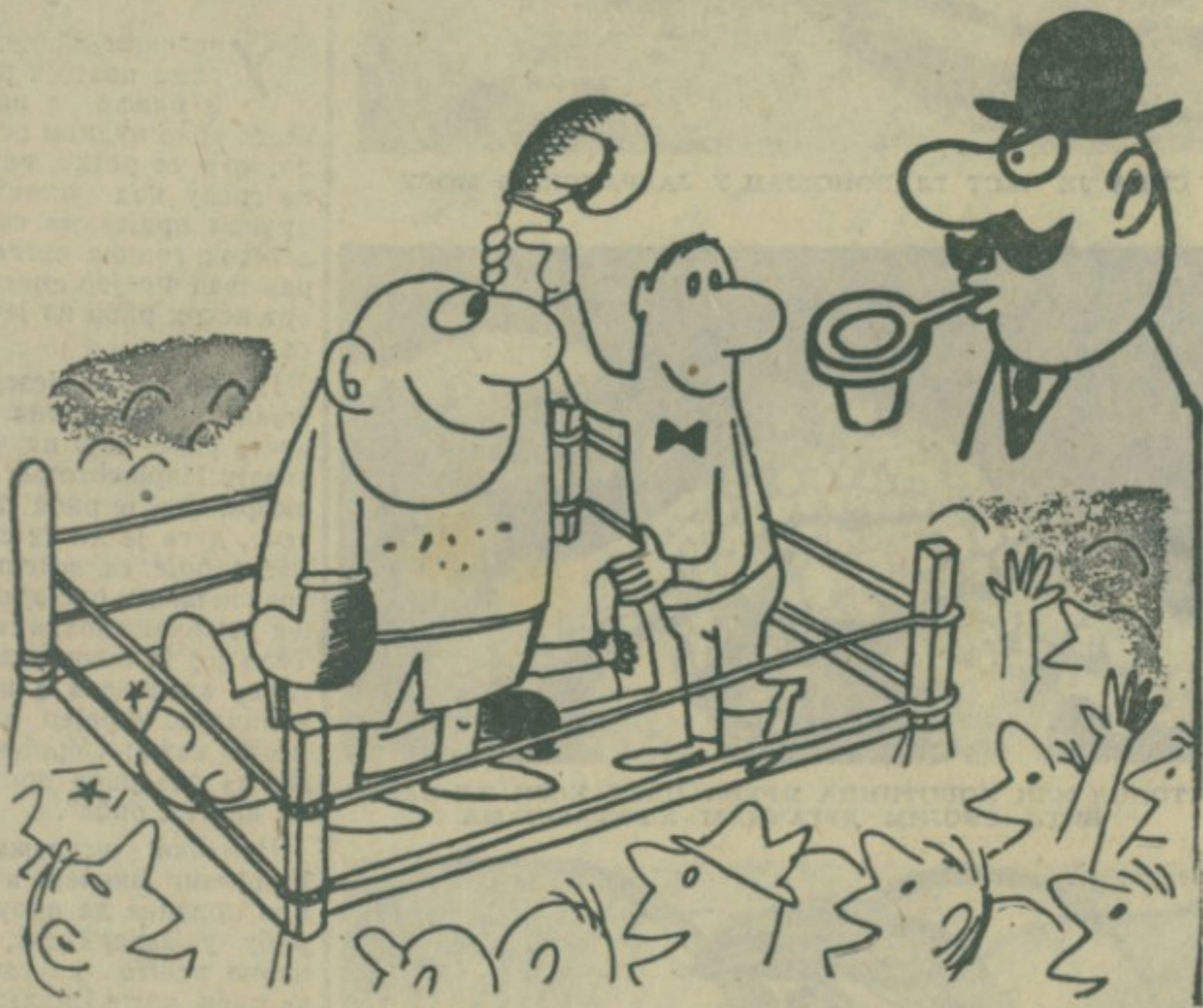
Колин Тајлер верује да је открио да дельфини имају један релативно једноставан језик. Стрпљивим проучавањем и записивањем Тајлер је успео да састави речник дельфинског језика, заправо око стотину различитих гласова које оба његова „ученика“ Хај и Димпла испуштају. Откривено је да „речи“ које на језику дельфина значе „налево“ и „надесно“ било је релативно лако. Међутим, појавиле су се тешкоће када је утврђено да се је-

дан део дельфинског „говорног блага“ не може ни саопштити ни репродуковати. Када су дельфинима репродуковани њихови „разговори“ они су их пажљиво слушали али су се при томе понашали као човек који слуша свој језик, али тако рђаво изговара да му је потпуно неразумљив.

Нове „компликације“ су на-

ОПТОРИ ОЧИ НА РИНГУ

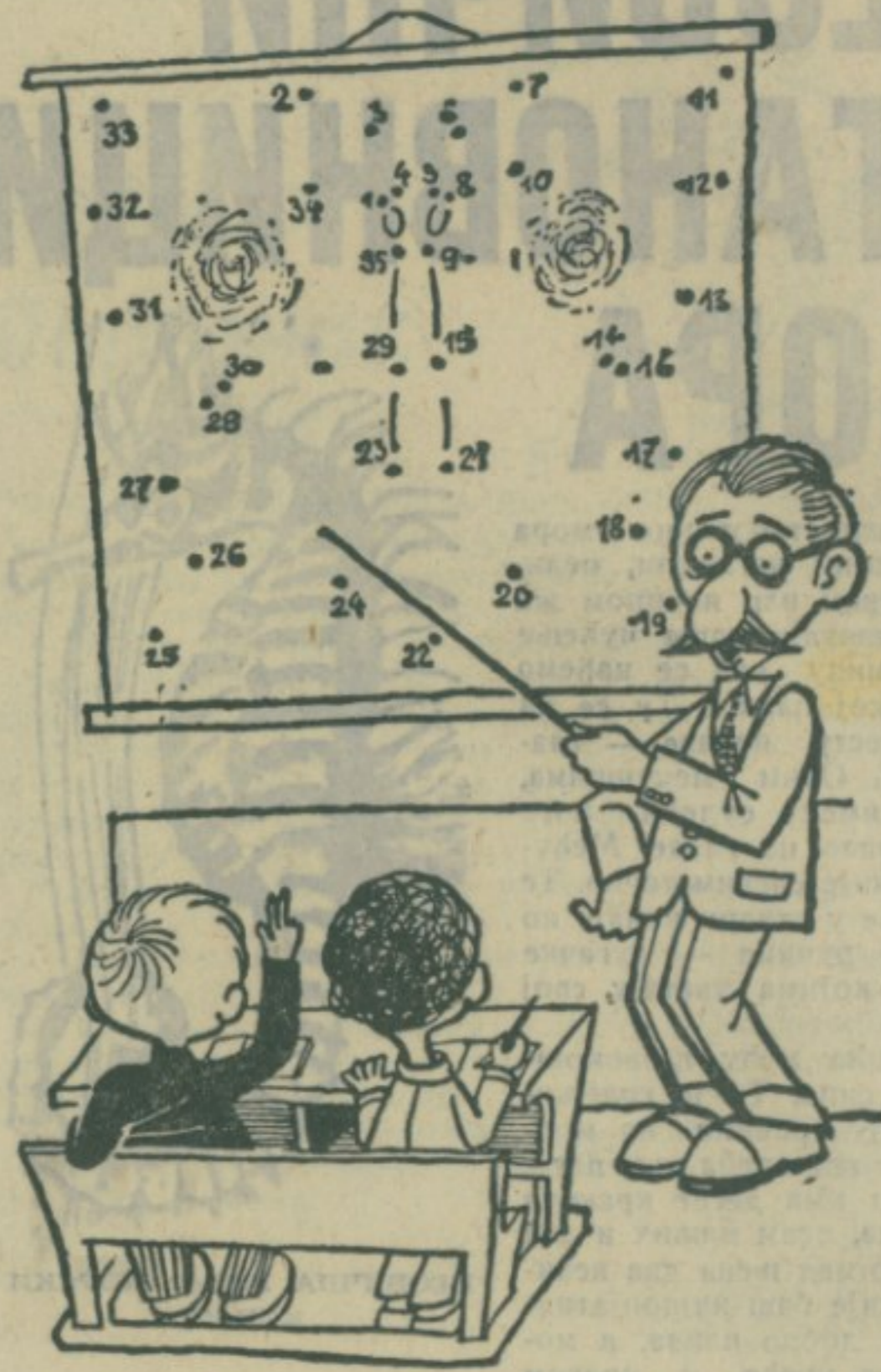

После жестоке борбе један од боксера нашао се опружен на поду и без свести, док је другог, који је током читавог меча био слабији, судија прогласио за победника.

Срећом, мечу је присуствовао и један полицијски инспектор, чијем оку није промакло да борба није решена снагом и вештином боксера већ захваљујући прљавом али спретно изведеном трику. Наиме, он је запазио да победног боксера није успавао ударац боксерском рукавицом његовог противника, већ једним предметом коме није место на рингу или у његовој близини. Којим?

Одговор

Победног боксера био је ударео кратком то- латом постављеном у- место левог ујављивача.

НА ЧАСУ БИОЛОГИЈЕ

Овај цртеж израђен је на часу биологије у једној основној школи. Наставник прича ученицима о некој животињи. Којој?

Да бисте то дознали повежите све тачке обележене бројевима почев од броја 1.

КОЈИ ЈЕ ПРВИ?

Праисторијски човек на нашој слици у ствари је преобучени вајар, који за један музеј ваја разне праисторијске животиње. Ово га пута добио је поручбину да направи осам копија једне праисторијске животиње по имену гастанориксондон уз опис њеног изгледа. Међутим, он је у журби само једну животињу направио како је музеј захтевао, док је код осталих седам начину по једну или више грешака. Ево шта је у поручбини стајало:

предњем делу главе; 2. задње ноге с копитом; 3. предње са по три канџе; 4. три израштаја на леђима и 5. испупчене очи.

Одговор:

Грешке су: 1. роњнати израштаји на леђима; 2. задње ноге с копитом; 3. предње са по три канџе; 4. три израштаја на леђима и 5. испупчене очи.

У НОВИМ СТАНОВИМА

Шест породица добило је нове станове. И свака од њих желела је да у нови стан унесе бар по једну нову ствар. Некако се догодило да су сви отишли у исту робну кућу. На горњих осам слицима видите станаре у њиховим новим становима а на доњој један део робне куће. Који су предмети из робне куће купљени и однети у нове станове?

Одговор:

У новим становима видљиви су: 1. телевизор, 2. лампа, 3. телевизор, 4. телевизор, 5. телевизор, 6. телевизор, 7. телевизор, 8. телевизор, 9. телевизор, 10. телевизор, 11. телевизор, 12. телевизор, 13. телевизор, 14. телевизор, 15. телевизор, 16. телевизор, 17. телевизор, 18. телевизор, 19. телевизор, 20. телевизор, 21. телевизор, 22. телевизор, 23. телевизор, 24. телевизор, 25. телевизор, 26. телевизор, 27. телевизор, 28. телевизор, 29. телевизор, 30. телевизор, 31. телевизор, 32. телевизор, 33. телевизор, 34. телевизор, 35. телевизор, 36. телевизор, 37. телевизор, 38. телевизор, 39. телевизор, 40. телевизор.

СЛИКАЊЕ ШИБИЦАМА

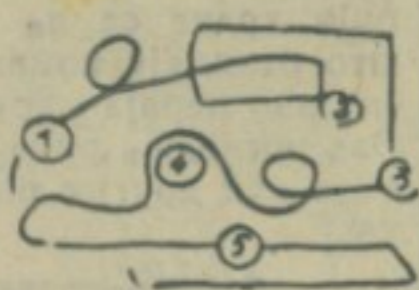

И палидрвцима се може цртати. Разуме се, ти цртежи нису постојани као они које бисте израдили оловком, тушем и бојама сем ако палидрвца не залепите на подлогу.

Ево четири таква цртежа: кондор, пуж, зец и риба. Наравно да су могућности цртања палидрвцима неограничене: све зависи од ваше маште и уметности.

ИГРЕ У ПРИРОДИ

Ко ће пре

У овој игри може да учествује осам до десет играча (не смета ако је и мање, али треба да буде паран број), а као погодан терен може да послужи веће попљочано дво-

риште или стаза у парку. Потребна је још штоперца, уколико је нема, те може и обичан ручни сат и кред.

ПРАВИЛА ИГРЕ

Играчи подељени у две екипе треба да пређу исти пут, а победник је она екипа која за краће време, без казних поена и у пуном саставу стигне на циљ.

Пре почетка играчи треба да се договоре о изгледу пута, (јер што је компликованији пут то је и игра занимљивија), а пут може да се састоји од кривина, углова као и кругова који могу да се обележе и редним бројевима, односно онолико кругова колико играча има у једној екипи. Судија одређује која ће екипа прва кренути, а кренуће онда кад он са што-

перцом у руци звиждаљком да знак првом играчу да пође у „свајане“ терена. А како се савлађује стаза? Нити се трчи, нити корача већ се мере стопе. Играч ставља једну иза друге ногу, водећи строго рачуна да иде по исцртаном путу. За њим креће други играч а за њим и остали. На циљу их чека судија који гласно извикује за које време су успели да пређу овај пут.

О казним поенима као и о другим појединостима учесници ове игре могу и сами да се договоре.

РОБНА КУЋА

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1) француски вајар (Жан), 4) попут, 7) покрајина у Енглеској, 9) немачки пици бајки (браћа), 10) хемијски елемент, 11) примитивна справа за орање, 12) младих, 14) роман И. А. Гончарова, 16) област на којој је распрострањена нека биљна или животињска врста, 17) талас, 19) два суседна слова, 20) мета, 22) лична заменица, 23) скуп инсеката, 25) херој, 27) мања планина, 30) снажан налет на непријатеља, 32) митолошки син краља Лаја и краљице Јокасте, 34) поема Ивана Горана Ковачића, 36) подручје, 37) утвара, 38) име глумице Мањани, 39) речне острво.

УСПРАВНО: 1) кућинска посуда, 2) хируршки захват, 3) маса којом се испуњава кариозна шупљина зуба (множ.), 4) град у Пољској, 5) острво у Преспанском језеру, 6) амбалажа, 8) место у Херцеговини, 9) мера за тежину, 13) познати француски комедиограф („Тариф“), 14) руски пијаниста (Николај), 15) избор, појата (турц.), 18) мера за површину у Енглеској, 18) раствор смоле у органским растворачима, 21) рудник гвожђа у западној Босни, 24) ноћна птица грабљивица, 26) река у Србији, 28) увеличавајуће стакло, 29) спона, 31) бања код Вихања, 33) река у СССР, 35) производ пчела.

4	2	3		4	5	6
7			8	9		
10				11		
		12	13			
14					15	
16				17	18	
19		20	21	22		
23	24		25	26		
		27	28			
29		30				34
32	33			34	35	
36				37		
38						39

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) кос, 4) рис, 7) Корољенко, 10) око, 11) чеп, 12) К(оста) Т(рифковић), 13) Иго, 15) ри, 16) Север, 18) капа, 20) лев, 21) Еро, 22) канал, 25) сан, 27) сок, 29) воз, 31) препелица, 34) УВ, 35) аба, 36) км, 37) Санд, 39) крак, 41) три, 42) ара.

Усправно: 1) коктел, 2) оро, 3) со, 4) ре, 5) лич, 6) скерцо, 7) коко, 8) лиг, 9) огна, 13) ирвас, 14) океан, 17) век, 19) Ард, 23) назеб, 24) торбар, 26) „Кошкар“, 27) спуст, 28) К(утић) Е(уген), 29) ви, 30) замка, 32) пад, 33) лак, 36) ни, 40) Ра.

ТАЈНИ КОМАНДАНТ ПАРИЗА

За Мисака Манушијана, јерменског песника и публицисту, борца француског Покрета отпора говорили су да влада окупираним Паризом. Генерал Де Гол му је доделио чин мајора и поверио му команду над интернационалним одредом у окупираним Паризу.

О промај париски хотел „Континентал“ био је опкољен немачким стражарима с оружјем на готово. У 13.45 часова, 17. фебруара 1944. године, у тренутку када је у хотелску салу претворену у судницу ушао тужилац немачког преког војског суда, са столица пресвучених црвеним велуром устало је 23 осуђеника, борца француског Покрета отпора. Идућег тренутка на опште запрепаћење суда, тужиоца и бранилаца као и многобројних фашистичких новинара и војних репортера, Манушијан је узвикнуо:

— Живела Француска! Живела Комунистичка партија!

Одмах затим, као по договору, из града измучених људи који су се једва држали на ногама после вишемесечних мучења у казаматима Гестапоа, заорала се слоботарска песма „Марсољеза“. Немци су повалили револвере и тако

стајали неколико тренутака неодлучни шта да предузму. Уплашила их је онага полумртвих људи с лисицама на рукама.

Тужилац пође на леву страну суднице, а шест немачких подофицира, који су по службеној дужности били браниоци осуђенима, кренуше на десно, на застаклене. У општој забуни хтели су да откажу одбрану. Међутим, председник суда им је, пошто се мало прибрао, наредио да заузму своја места.

Тужилац је покушао да прочита завршну реч о оптужници, али је прекиде. Осим „Марсољеза“ и звекета лисица, ништа се друго није могло чути.

У судницу је утрчала немачка стража с митраљезима. Судија је устао и прочитао пресуду — сви оптужени осуђују се на смрт стрељањем, а једина жена међу њима — на гилотињу. Одмах до Мисака Манушијана био је везан Ро-

же Руксел, који још није имао ни 18 година. Био је најмлађи борац тајне армије Париза. Желећи да омаловажи Манушијана и његове другове судија их је назвао плаћеним атеаторима.

— Ја сам војни и политички командант Париза! — претинио га је узвикнувши Манушијан. — Мене је ту поставила Комунистичка партија Француске и алжирски Комитет за борбу против фашизма. Ја сам са својим друговима имао задатак да кажњавам немачке фашистичке злочинце у Паризу и ми смо то и чинили.

— А ко вам је то наредио? — упитао је судија. — Ви нисте то сами радили, неко вас је наговарао. Ако то кажете, пресуда може бити измењена. — То нисте чули ни у току испраге, па нећете ни сада — одлучио је одговорити Манушијан. — Нас нико није наговарао. Радили смо за слободну Француску.

Судија је нервозно завршио пресуду, коју је за непуних 15 минута прочитао. Осуђенима није остављено право на жалбу.

Двадесет и првог фебруара 1944. године, у 14.30 часова, сви оптужени, сем жене, изведени су на стрељаниште, недалеко од Париза. Били су то

комунисти из 15 европских земаља.

Дал је био сунчан. Немци су их постројали. Митраљеви су били спремни. Тачно у 15 часова, пре него што су се чули рафали, Манушијан је узвикнуо:

— Не жалим што ћу умрети. Борио сам се за слободу Француске, за њен мир...

Није стигао да доврши.

Неустрашиви борац Мари, одведена је у Штутгарт и гилотинирана 10. маја 1944. године.

Двоструки официр

Рођен у Агијену, селу на обали Еуфрата у турској Јерменији, Мисак Манушијан је од најранијих дана осетио беду и сиромаштво. Кад је имао 8 година, мајка му је умрла од глади. Када је подрастао, Манушијан је радио у Француској и студирао књижевност. Године 1930. постао је члан Комунистичке партије и секретар секције за политичке емигранте. Уређивао је јерменски часопис „Снага“ и био један од најчистијих социјалистичких песника своје земље.

Кад је Немачка напала Француску, Манушијан се херојски борио за њену слободу, међу последњима се повукао саволожаја. За навапредну храброст Паризана у току рата у окупираним Паризу, алжирски Комитет за борбу против фашизма доделио му је чин активног капетана, а генерал Де Гол чин активног мајора. Осим тога Де Гол га је поставио за политичког руководиоца јединог тајног интернационалног одреда у окупираним Паризу, који је за немачке официре и војнике био страх и трепет.

Своје борбе Манушијан је обучавао личним примером. Тако је 28. августа 1943. године, Шпанцу Алфонсу и Холанђанину Рајану, практично показао како се треба борити. Требало је извршити смртну пресуду над Јулијусом Ритером, кога је француски Национални војни комитет осудио на смрт због принудног одвођења 600 хиљада француских радника на рад у Немачку. Манушијан је са Алфонсом и Рајаном сачекао Ритера у Петраркиној улици и наочиглед немачке тајне полиције извршио овај задатак. У Асијеру је бацно бомбу у ноћни локал пун немачких официра.

Ухапшен је и оптужен да је са својом тајном армијом убио преко стотину немачких виших официра. Само у пасажу палате „Луксембург“ бацно је бомбу на један немачки одред у пролазу. Ниједан немачки официр и војник овог одреда нису преживели. У Улици Сентогистел је за неколико минута запалио 50 немачких аутомобила, целокупан возни парк париског Гестапоа.

Марта 1943. године, Манушијан је у Улици Ривеј, на булевару Леволое Пере, бацно бомбу на немачку колонају. Са њим је био Чехословачки Чакоријан. Десетак дана касније гледао је како његови борци Пол и Томи у Асијеру бацају бомбе у просторије ресторана док су немачки официри доручковали.

У Улици Мирабо, Манушијан је бацно флашу са запаљивом течносту на камион пун немачких официра, а свежањ бомби на немачку колонају официра и војника у тренутку када су се спремали да дочекају немачког команданта Париза, генерала Шаумбурга.

У знак сећања на ове борбе пале у борби против немачког фашизма, деке улице у Паризу носе имена Манушијана и његових јунака, а Комитет ветерана Покрета отпора, сваке године на дан 21. фебруара полаже венце на месту где су стрељани Манушијан и његови борци.

... већина микроба „дебела“ је једва један хиљадити део милиметра.

... у Тимбстону, у Аризони, расте највећа ружа на свету: дебло јој се толико раширило да има у свом обиму 102 сантиметра, висока је 277 сантиметра, а гране јој се шире захватајући површину од 500 квадратних метара. Младица ове руже пренесена је пре 80 година из Шкотске.

... прстенови који окружују планету Сатурн

многи су светлији од саме планете.

... за израду челика потребне су огромне количине воде. Док је за добијање једног литра бензина потребно 10 литара воде а за литар пива 15 литара воде, за добијање једног килограма челика потребно је 325 литара воде.

... веслање је један од најстаријих спортова. Још у старој Грчкој

било је укључено у панајатске игре које су по свом значењу готово једнаке олимпијским.

Хумореска Григорија Горина

ЗАВОЈ НА НОЗИ

Има један виц. Долази пацијент код доктора. Има завој на нози.
— Шта вас боли? — пита доктор.
— Глава — одговара болесник.
— А зашто је завој на нози?
— Склизнуо је.
Ја сам једном испричао тај виц кад сам био код пријатеља у гостима. Молили су ме да испричам нешто смешно. И ја сам испричао. Сви су се смејали.
Само ме неки старији човек који је седео за столом преко пута чудно погледао, замислио се а затим, нагнувши се преко стола, казао:
— Опростите, ја вероватно нешто нисам схватио. Шта је болело пацијента?
— Глава?
— А зашто је имао завој на нози?

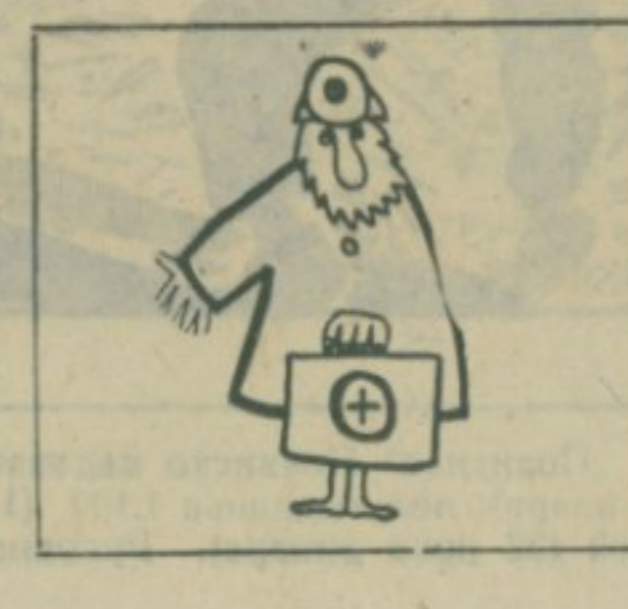
— Склизнуо му.
— Аха... замислио је ка за и због нег уздакнуо. Затим се опет замислио.
— Не разумем — казао је после неколико минута. Не схватам шта је ту смешно. Хајде да логички расуђујемо: пацијента је болела глава, зар не?
— Глава.
— А зашто је на нози имао завој?
— Склизнуо му је.
— Чудно! — казао је и устао од стола.
Пришао је прозору и дуго пушио замисљено зурећи у таму. Ја сам пио чај. После извесног времена сео је крај мене и тихо рекао:
— Закољите ме али не могу да схватим у чему је виц. Јер ако човека боли глава ког њавола завија ногу?
— Па он није ни завијао ногу! — казао сам. — Завио је главу.
— А како се онда завој нашао на нози?
— Склизнуо је.
Устао је и загледао ми се у очи.
— Изићемо одавде — на-

једном је рекао одлучно. — Треба да поразговарамо. Изипли смо у предсобље.
— Слушајте — рекао је ставивши ми руку на раме. — Је л' то заиста смешан виц или се ви шалите?
— По моме... смешан... — одговорио сам.
— А шта је у њему смешно.
— Не знам. Смешан је и то је све.
— Можда сте изоставили неку појединост?
— Какову појединост?
— Па, рецимо, да је болесник имао само једну ногу.
— А зашто би имао једну ногу?

— Ако прихватимо ту могућност да је завој заиста склизнуо, то би он, склизнувши низ цело тело, морао да захвати обе ноге. Или је то ипак био инвалид с једном ногом.
— Не! — одлучно сам одбацио ту претпоставку. — Болесник није био инвалид!
— А како се завој нашао на једној нози?
— Склизнуо је! — шапнуо сам.
Он је обрисао хладан зној.
— Најзад вам је све јасно...
— Није ми јасно шта је човека болело...
— Свако добро — казао

сам, обукао капут и отишао кући.
У поноћ је зазвонио телефон.
— Зовем вас због оног вица — чуо сам у слушалици његов глас. — Не могу да заспим... Та нога ми не излази из главе... Има ли у том вицу хумора!?
— Има — потврдио сам.
— Чујте, и ја нешто разумем. Нисам ни ја глупак! Чак сам и образован... Испричао сам виц својој жени. Смејала се. А чему се смејала не схватам.
— Спавајте — рекох и одложих слушалицу.
Телефонирао ми је сутрадан увече.
— Поразговарао сам с друговима, са стручњацима — рекао ми је. — Сви тврде да завој није могао да склизне.
— До њавола — с њим! — повикао сам. Нека и није могао... Шта хоћете од мене?
— Хоћу да рашчистим то питање — љутио је казао. —

За мене је то ствар принципа. Ја сам на прилично одговорном положају... дужан сам да будем оштроуман...
Спустио сам слушалицу.
После тога неколико дана ме је звао телефоном, па је чак и кући долазио.
Љутио сам се, псовао, творао га... све узалуд.
Није се чак ни вређао.
Гледао ме је својим чистим, јасним погледом и говорио:
— Схватите, за мене је то неопходно. Ја сам дужан да схватим хумор.
Тада сам одлучио да о њему напишем причу.
Да напишем о човеку који немо осећање хумора. О човеку који жели да тајанствене законе смешнога рашчлани суво, као таблицу множења. Своју причу однео сам у сатиричну рубрику једног часописа.
Уредник рубрике дуго се смејао.
— Тикван — рекао је. — Зар има и таквих?
— Има — одговорио сам.
— Лично сам се уверио.
— Па, штапаћемо...
Затим ме је обгрлио око рамена и пригнувши ми се до самог ува тихо запитио:
— А сад ви мени у поверењу кажите: шта је стварно тог пацијента болело?
— Глава... — једва сам изговорио.
— А чему завој на нози!
Схватио сам да причу не вреди штампати.

ЦОНИ ХАЗАРД ФРЕНК РОБИН

